

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szavasos betűsor egy sor 30 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitól sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 122

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, február 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Kényszerhelyzet.
A birtokrendezési javaslat.
Ülések a delegációban.
A t. Házból.
Hétköznapi jegyzetek.
Károlyi György gróf rágalmazási pere.
A fogház diadala.
Vakmerő vonatrablás.
II. Rákóczi Ferenc-laktanya.
A méltóságos ur szerelme.
A nap furcsaságai.
Téma: Mit csinál a Balaton? Írta: Torda Kocsárd.

Kényszerhelyzet.

Arad, január 31

Kivívott-e a delegációban valami konkrét eredményt a koalíció? Van-e valami, amire rámutathatnak, mondván: nézzetek ide, ezt mi csináltuk és ezt előttünk senki más megcsinálni nem tudta. Legyünk őszinték és valljuk be, hogy bizony ezek az urak sem különbek a régiéknél és ők sem értek el a delegációban többet, mint elődeik. Mert az „átkos” elődök is előhozakodtak egy-egy panasszal, egy-egy nyögéssel, egy-egy sérelemmel. De az elődök panaszaira és sérelmeire is az volt a kétségkívül udvarias felelet: sajnáljuk, nagyon sajnáljuk, de nem tehetünk róla. Így maradt régente is minden a régiben és így marad újabban is minden úgy, ahogy régen volt.

Hanem a koalíció mégis káprázatos vívmányokról regél és sajtója nagy hangon hirdeti, hogy a koalíciós delegáció mi mindent tudott megszerezni számunkra.

A „mi mindent”, úgy mondják, hogy „szellem”. Mert azt akarják elhitetni most az országgal, hogy a delegációban a szellem változott meg, a régi rossz szellem, melyet az új, a jobb, a nemzetibb váltott föl. Azt akarják elhitetni velünk, hogy a bécsi urak „érzik” a változás erejét és azon töprengenek, miképpen kedveskedjenek a magyar koalíciónak.

Milyen szép volna és milyen jó volna, ha csakugyan így volna. Ha például Aerenthal csakugyan tekintettel lenne a külpolitikában ami speciális magyar érdekeinkre és ténne is valamit az ellen, amit felpanaszoltak, hogy a román nemzetiségi agitátorok a román király udvarában fújják a követ ellenünk, vagy ha például a külügyminiszter csakugyan működésbe hozná egész sajtóapparátusát azok ellen a nemzetiségi rágalmak ellen, melyek sűrű egymásutánban jelennek meg ellenünk az európai sajtóban. De Aerenthal mindezt nem teszi, még csak nem is igéri, hanem marad olyan külügyminiszter, mint aminő valamennyi régi volt. Mellé beszél a dolognak és mosolyog a műkurucok ovációján, amelyek semmit sem érnek.

Ha így a külügyi albizottságban nem láttunk semmit abból a szellemből, melyet a koalíciós sajtó idéz, talán a pénzügyi albizottságban értek el valami nagyot a kurucok? Például azt, hogy a Montecuccoli tizenegy milliós költségemelését nem fogadták el? Mert akármennyire bizonyítja Kmety Károly, hogy ő e költségemelés láttára megdöbben, ez a megdöbbenés mégsem eredmény. A megdöbbenés dacára

ma már Montecuccolinak a tárcájában van a tizenegy milliós költség és elvégre Rosenberg Gyula is meg tudott így döbbsenni, pedig ő nem arrogálta magának a Kmety nevet.

Igy állván a dolgok, bizonyára kár is, egy kissé nevetséges is arról beszélni, hogy a delegációban megváltozott a „szellem”. A szellem maradt a régi, sőt rosszabb a réginél. A foghullatott oroszlandokat felismerték a bécsi generálisok és diplomaták is és most kényük-kedvük szerint bánnak velük. Ugy, ahogy a legyőzöttekkel szokás.

A szomorú helyzetbe, melyet idehaza, ha szükség van rá, egyszerűen kényszerhelyzetnek neveznek a delegátus urak, már beletörődünk. Annyira beletörődünk, hogy még csak számon sem kértük azoktól, akik önzésből és rövidlátásból, belekergettek bennünket. Sőt honoráltuk is ezt a kényszerhelyzetet, mert megadtunk mindent a kormánynak, mihelyt a bűvös szót, a kényszerhelyzet kifogását fölhozta. De vagy van kényszerhelyzet vagy nincs. Ha van, akkor is van, amikor az uraknak nem kell, nemcsak akkor, mikor az uraknak a maguk kis üzletei számára szükséges. És van kényszerhelyzet a delegációban is, amit az eredményekből látunk. A meghunyászkodásból, a fejbólintásból, a mindenben megnyugvásból. De ha az urak ilyen szerencsétlenül benne vannak a csávában, ugyan minek kürtöltetik magukról, hogy a delegációban mindent megváltoztattak és új szellemet vittek bele? Hol van az a szellem? Talán abban, hogy

Mit csinál a Balaton?

Írta: Torda Kocsárd.

A mi opálszínű kis tengerünk e hónap elején befagyott. A ladikokat, hajókat mind ki kellett húzni a partra és most olyan rideg, pusztá az egész Balaton.

Mi pedig olyan kegyetlenek vagyunk, hogy örülünk ennek s fúrge korcsolyákkal igyekszünk felvidítani a tó rideg arculatját.

En nappal nem igen érek rá. Holdvilágos estéken szoktam korcsolyázni, mikor már bőgnek a Balaton bikái.

A sima jégen csendesen sikamlok tova. Körülöttem zöldes sárga fény, mely könnyű párázatban oszlik széjjel.

Sílfok felől tompa, kinos bödülések hangja hömpölyög felém, mely nem a levegőben terjed, hanem a jég alatt. Mintha száz meg száz bika bőgne ott alant szilaj keservében, s feszítené a jéget, hogy kitörjön alóla és elszágu'djon az ég tudja hová.

Aki még nem szokta meg, azt agyon rémitik ezek a hangok és esze nélkül menekül a jég hátáról. Mikor lábai alatt elbődül és végig reped száz méter hosszú görbe vonalban az araszos jégpáncél, azt hiszi, hogy most vége van és menthetetlenül elveszett a tó mélységekben.

Az idváló ember azonban ilyenkor megy legbárabbban a jégre.

A balatonvidéki ember azt tartja, hogy ilyenkor hűlik a jég.

A tikozatosmorajlás — távoli rianások idáig jutott hangja — kissé nyugtalanít. Még nem szoktam meg egészen s nem merem neki vágni a jégmezőnek, csak a parti nádasok mentén korcsolyázom előre.

Nha végig hömpölyög lábam alatt mélyen bugyborékolva egy-egy tompa bödülés, melytől megreped a jég olyan hangot adva, mint az üveg, melyet gyémánttal karcoltak végig.

Kissé megrezzenek s tovább siklom, miközben Tihany felé tekintek.

Arra felé mintha mozogna valami a jégen. Valami fekete, valami ember forma.

Kíváncsi vagyok, hogy mi lehet az. Tudom, hogy már nem vagyok egyedül. A kíváncsiság és az a tudat felbátorít.

Arra felé tartok.

Lassankint meggyőződöm arról, hogy ember. Kérdés, hogy ki lehet, aki ilyenkor a tó közepére merészkedett.

Közelebb érve látom, hogy nő. Még közelebb érve látom, hogy korcsolyázik.

Hirtelen elsiklom mellette és megismerem.

— Nini, jó estét, ön az? ...
Egy kanyarulással melléje termek és kitör beőlem a bámulat.

— Ritóka, az istenért, hogyan került ilyenkor ide?

Ritóka olyan fáradt, hogy alig piheg. A karomba kapaszkodik s idő kell hozzá, míg szóhoz bír jutni.

Legelső szava ez:

— Jaj hány óra?

Idő kell, míg válaszolhatok neki, mert le kell rántani a kesztyűmet, ki kell gombolni a télikabátomat és a kis kabátomat.

— Pont hét — válaszolok.

— Jaj, akkor csak hamar, hadd meniek, mert én otthon úgy kikapok, de úgy ...

— Hát honnét jön ilyenkor, hiszen úgy elfáradt, mintha a somogyi partokról korcsolyázott volna idáig.

— Elmondom, csak menjünk.

Tihany felől nagy rianás hangja bödül fölünkbe.

Összerenzenünk. Köröskörül pattog a jég, mintha feszítenék.

Ritóka úgy belém kapaszkodik, mint a gyenge borostyán az erős égerfába.

— Már majdnem meghaltam a félelemtől, míg idáig értem — rebegi a kislány. De jó, hogy magával találkoztam! Képzelve csak, kirándultunk korcsolyán Tihanyba és engem ott hagytak. Mindegyik a maga párjával ment, de nekem nem akadt párom és csak úgy kötöttem korcsolyáztam. A kis Pálfi né gardírozott, de az

egyik megdöbben és helyette másik öt megszavazza a megdöbbentő bécsi követelést? A koalíciós delegáció nagyon olcsónak tartja a babért és nagyon adakozónak a nemzetet. Azt hiszi, hogy mi még mindig adunk valamit az ő szavataikra és megdöbbenésükre. Dehogyan adunk. És dehogyan látunk benne új szellemet. Nemcsak új szellemet nem, de szellemet sem látunk abban a delegációban sehol. Legföljebb egy nagy ember szellemét, aki sirva nézi a kurucok lakájkodását.

A birtokrendezési javaslat

Nagy György obstrukciója.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, január 31.

Égészen üres Ház kezd a birtokrendezési javaslat részletes tárgyalását. Ez ugylátszik, abból fog állani, hogy minden szakaszhoz Nagy György beszél.

— Utvenöt indítványom van — mondta.

Hát ha csak ötöt mond el, akkor is elég lesz.

Az ülést Justh Gyula délelőtt tíz órakor nyitotta meg. Felhatalmazást kért, hogy a Betegh Imre halálával megüresedett deési körületben elrendelhesse a választást. A főrendiház elnöke átrít, hogy az újoncjavaslatokat a főrendiház megszavazta.

Lázár Zóárd előadó: Beterjeszt a mentelmi bizottság jelentését Török Imre, Rakovszky István és Melczér Géza mentelmi ügyekben.

(A birtokrendezés.)

A címnél

Nagy György: Általánosságban beszél a javaslat rendelkezéseiről.

Elnök: Most már nem beszélhet általánosságban.

Nagy György: Az ankéten a kizsákdák nem voltak képviselve.

Elnök újból figyelmezteti.

Nagy György: A címnél indítványt fog tenni, amely nem vonatkozik ugyan a címre.

Elnök: A címnél ilyen indítványt nem lehet tenni.

Nagy György: A cím ellen nincs kifogása. (Derűtség) A Ház engedelmét kéri, hogy a tárgytól eltérhessen.

A Ház az engedélyt nem adta meg. Nagy György: Sajnálja, hogy a Háznak ilyen kevés az érzéke... (Nagy zaj.)

Elnök: Ne gyanúsítsa a Házat!

Nagy György: Tehát mivel a címnél nincs mondanivalóm, majd a szakaszoknál beszélek. (Derűtség.)

Az első szakasznál

Hinléder Ernő módosítást nyújt be.

A Ház ezt mellőzi.

A második szakasznál

Zakariás János, Pop C. István és Nagy György ajánlanak módosításokat.

Hinléder Ernő: A miniszternek a tagosításra vonatkozó rendeletét is a bíróság felülbírlata alá kívánja venni.

Bozóky Árpád: A birtokrendezésnél figyelembe kell venni, hogy hányan kéri a tagosítást s csak abban az esetben tartja igazságosnak a tagosítás megtagadását, ha ezt a lakosság kívánja. Ilyen értelmű módosítást nyújt be.

Günther Antal: A módosításokkal foglalkozik. Nagy György költői lendülete őt is meghatotta, de meg nem győzte, mert mindaz, a mit kíván, ellenkezik a törvényjavaslat intencióival. Nagy György az összehívandó ankéten kísérelje meg, hátha sikerülni fog neki őt meggyőzni. Hinléder kevesebb poézissal beszélt, de még kevesebb igaza is volt. Zakariás módosítását némi változtatással elfogadná.

Elnök: A vitát már bezártam, ezután már a miniszter sem tehet módosítást. (Zaj.) Ha ezt tehetné, akkor a vita bezárása után a kormány esetleg olyan javaslatokat tehetne módosítások ürügye alatt, hogy évtizedekig azokról koldulna az ország. (Zaj és derűtség.)

Ferenczy Géza előadó: Akkor én teszem meg a módosítást.

Elnök: Az előadó urnak sincs ehhez joga. Ferenczy Géza: Kéri a szakasz elfogadását.

Günther Antal: Félreértések elkerülése végett jelentem, hogy csak honorálni akartam Zakariás felszólalását.

Ezután a Ház a szakaszt elfogadta.

A többi szakaszokat több felszólalás után változatlanul elfogadták, úgy, hogy a Ház részleteiben is elfogadta az erdélyi birtokrendezésről szóló törvényjavaslatot.

A holnapi ülés napirendjére a bíról és ügyész szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását tűzték ki, mire az ülés véget ért.

Ülések a delegációban.

Schönaich a tiszti fizetésemelésről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 31.

A képviselőházban tegnap ismét megkezdődtek az ülések, de egyelőre csak a birtokrendezések felett vitatkoznak. A hárszabályrevízióra később kerül a sor. A delegáció albizottságai ma újból szorgalmasan üléseztek, annyira, hogy már este visszatérhettek Budapestre. Leginkább a tiszti fizetésemelések kérdése izgatja a politikai világot, de nagyobb hullámokat nem ver fel. Érdekes ebben a kérdésben a hadügyminiszter nyilatkozata, amelyet alább közlünk.

Távirati értesüléseink:

A hadügyi albizottság ülése.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor Zichy Tivadar gróf elnöklésével folytatta tárgyalásait.

A hadügyi költségvetés részletes tárgyalása során Okolicsányi László előadó mindenkelelőtt tételről-tételre ismerteti a rendes szükségleteknél a múlt évvel szemben mutatkozó eltéréseket.

A harmadik tételnél Zichy Miklós gróf kéri a „hadseregszolgá” címnek megfelelő megváltoztatását.

Schönaich hadügyminiszter felvilágosító nyilatkozata után a tétel elfogadtatik.

A negyedik tételnél Szabó István sürgeti a katonai becsületügyi reformnak mielőbbi életbe léptetését. Nézete szerint ez a reform nincs szoros összefüggésben a katonai perrendtartással, másrészt a hadügyminiszter már tavaly kijelentette, hogy a reform elkészült és csak a honvédelmi miniszter jelentéseit kell bevárni.

Hálás köszönetet mond a hadügyminiszternek azokért a rendeletekért, amelyeket a párbaj korlátozása tekintetében kiadott és a melyek alkalmasak arra, hogy elejét véve az erőszakosságoknak és visszaéléseknek, a párbait a lehetőségig vissza szorítsák.

új mérnök annyira lefoglalta, hogy rólam egészen megfeledkezett. Én visszafelé nagyon elfáradtam s mert nem volt senki, aki támogatott volna, egészen elmaradtam tőlük. Mérges lettem nagyon. Majdnem sirtam. Hát csak vigyem a manó benneteket, gondoltam és leültem a muffomra pihenni, de akkor már setétedett. Most olyan korán setétedik.

— Szegény kis Rítóka, hát ilyen kurtán bántak el magával. Adja ide a picit kacsóját, majd haza viszem én mindjárt.

Megfogom puha kis kezét. Így a keztyűn át is érzem, hogy melegít. Összefogódzunk, szépen átfűzve egyik kart a másikon, aztán elindulunk.

Oldalt metsző szél kerekedik s a hideg ereje növekszik.

A puffanások szaporábban hallatszanak a közép felől s szülőanyjuk — a rianás — elmorajlik lábunk alatt, megrepesztve a jeget. A repedés azonban erre kifelé már nem széles, legfeljebb fél ujjnyi. A korcsolya szépen keresztül siklik rajta s a másik percben az elvált jég ismét összelebeg.

Rítóka bizalommal fogódzik karomba s érzem a keze szorításáról, hogy fél.

Ez felbátorít nagyon.

Hogyne, mikor az ember egy remegő kis lányt tart karjai között, akinek én vagyok az egyedüli támasza.

Ugy érzem, hogy vissza tudnék fordulni ezzel a remegő kis lánnyal, neki a tízenkét kilométeres jégmezőnek, akárhogy repedezik, rian és bömböl is.

Erősen megszorítom a kezét.

— Mega fél, Rítóka?

— Még félek.

— Hiszen itt vagyok mellette.

Kissé, alig észrevehetően, közelebb simul hozzám. Lehet, hogy csak úgy képzem ezt, de az is lehet, hogy igaz.

— Ez a magános út rettenetes volt. Nagyon megfáztam, de már nem fádom annyira.

— Fogadjunk, hogy mire kiérünk a partra, már keresni fogják.

— Az bizonyos, de meg is szídom őket.

— Ne szídj meg őket. Legalább élvezetet okoztak nekem ezzel a kis kalanddal.

— Miféle élvezetet?

— Korcsolyázhatom néhány percreg önnel. Rítóka most már kissé észrevehetően húzódik közelebb.

— Mi élvezet van abban? — felel egyszerűen.

Erre a feleletre majdnem áradozni kezdek, de hirtelen eszembe jut, hogy a helyzettel nem szabad visszaélnem. Az is eszembe jut, hogy az alkalmat nem szabad elszalasztanom. Azért így felelek.

— Mindaz, amit az ember kedvvel cselekszik, anélkül, hogy abból anyagi hasznot merítene — élvezet. Ha én önnel nem korcsolyáznék kedvvel, akkor mindannyiszor, mikor csak tehetném, diszkrétan elsiklanék ön mellett.

Valahogyan még közelebb simulunk és megkérdezem Rítóktól:

— Fél még?

— Már nem.

A jég nagyot morajlik alattunk s mi öntudatlanul siklunk a part felé. Meg sem rezzenünk.

A zöldes sárga fényből három fekete pont bontakozik ki előttünk. Ezek gyorsan nőnek. Két perc alatt akkorák, mint a karom s a következő percben már ott vannak előttünk:

— Az új mérnök, a Rítóka fivére, meg az állatorvos.

— Csak hogy megtaláltuk — kiabálják össze-vissza.

Rítóka erősen zsémbel rájuk.

— Maguk rossz emberek. Nem megyek magukkal. Először elveszítetek s csak aztán keresnek, mikor már megvagyok.

Nem is erőszki el a karomat, inkább jobban belé ragad.

Amazok évelődnek vele s víg lármával, pajkosan cirkálnak körülöttünk.

Három perc alatt a parthoz érünk. Rítókának levetem a korcsolyáját s azután ajánlom magamat.

— Én még korcsolyázni akarok. — Azzal elváltunk.

Amazok nagy gaudiummal viszik Rítókát a kis Páfinéhoz, aki majd elájul az örömtől, hogy a lányka megkerült.

En tovasiklom lármájuk elől s korcsolyázni, de már nem izlik. A bátorságom elhagy, s minden bömbölésre összerendeznek. Valami nagy hiányosság támad a lelkemben.

Kisiklom a partra, levetem a korcsolyát és úgy érzem, hogy ez a hideg téli este szokatlan melegét gyújtott a szívembe.

Schönaich hadügyminiszter nincs abban a helyzetben, hogy határozott ígéretet tehessen arra, hogy a becsületeügyi eljárásra vonatkozó új szabályzat már ez évben életbe lép, mint-hogy az e tárgyban folytatott tanácskozások még nem értek véget és az elintézés nem kizárólag tőle függ.

A hatodik tételnél *Szabó István, Miklós* Ödön, *Ugron Gábor* és *Bernáth Béla* több rend-beli részletre nézve kérnek felvilágosítást.

Zichy Miklós gróf az ujoncok beosztását nem kifogásolja, mert elismeri, hogy a hadügy-miniszternek ehhez joga van, de kifogásolja ezt a tételt azon oknál fogva, mert ebben szervezeti változások keresztülvitelére kérnek pénzt és mert ezzel a tisztí létszámemelés is össze van kötve.

Okolicsányi László előadó, miután ebben a tételben azt látja, hogy hegyi tüzérezredek fog-nak felállítani, azt a kérdést intézi a hadügy-miniszterhez, vajon Magyarországon is fognak-e hegyi tüzérezredet szervezni és mikor fog fel-állítani a 35 gépfegyverosztály.

Schönaich hadügyminiszter mindenképp a tüzérségnél tervezett szervezeti változásokról ad felvilágosításokat. Az elvezényelés körül felme-rült nézeteket teljes mértékben helyesli. Az elvezényelések a lehetőség szerint korlátoztatni fognak, azonban mégis olyan szolgálatokról van szó, amelyeket okvetlenül teljesíteni kell. De az új véderőtörvényben éppen arról kell gondos-kodni, hogy ezen szolgálatra olyan egyéneket kelljen elvezényelni, akik csapatszolgálatra al-kalmasak.

Ugyancsak pártolja a miniszter az őrségi szolgáltnak, különösen pedig a szolgálati sza-bályzatnak az őrségekre vonatkozó részének revizióját. De e tekintetben nehezen áthidal-ható akadályokat kell leküzdeni.

Ezután *Krobatin* lovag altábornagy a közös hadügyminiszter nevében beható felvilágosítá-sokat ad az új tüzérségi felszerelésről.

A nyolcadik tételnél, amely a katonaság lőneveléséről szól, *Zichy Miklós* gróf és *Miklós* Ödön szólnak fel.

Schönaich hadügyminiszter szakszerű fel-világosításai után a tételt elfogadják.

A tizenkettedik tételnél *Szabó István* a teherszállító hadi autókra vonatkozólag kér felvilágosításokat.

Schönaich hadügyminiszter megjegyzi, hogy a hadvezetőségnek nem állnak olyan eszközök rendelkezésére, hogy nagyobb számban szerezzen be autómobilokat, azt azonban kijelentheti, hogy a hadvezetőség a legnagyobb figyelem-mel kíséri az autómobil ipar fejlődését, tekin-tettel az autómobilnak a hadseregben való al-kalmazhatóságára.

A miniszter felszólalása után a tételt el-fogadják.

Az altisztí jutalomdíjakról szóló huszadik tételnél nagyobb vita indult meg, amely fő-kép a kiszolgált altiszteknek polgári foglalkoz-tatása körül forgott.

Schönaich hadügyminiszter hangsúlyozza, hogy az altisztí igazolvány a minősítési feltéte-gek szigorítása és egyéb körülmények követ-keztében nem könnyítette meg az altiszteknek a polgári existenciát, hanem az állásokra való hosszú várakozás révén gyakran teljesen hatá-lyát veszítette. Arról, mintha a hadvezetőség az öreg altisztektől szabadulni akarna, szó sem lehet.

Hoitsy Pál megemlíti, hogy nézete szerint a baj egyik oka az, hogy ezek a kiszolgált al-tisztek nem elégszenek meg a nekik való kisebb állásokkal.

Okolicsányi László előadó szerint úgy le-hetne a bajon segíteni, ha az altisztekről szóló 1878. évi törvényt megváltoztatnák, úgy, hogy

olyan állásokat is kaphassanak, amelyeket most a rájuk nézve lehetetlen feltételek mellett nem érhetnek el.

A tételt azután elfogadják.

Okolicsányi László jelenti, hogy ezzel az 1908. évi költségvetésnek úgy rendes, mint rendkívüli szükségleteit letárgyalták és elfo-gadják. Indítványozza, hogy az albizottság leg-közelebb február negyedikén délután hat órákor tartson ülést, amelyen az albizottság jelentését hitelesítsék.

A bizottság ez értelemben határozott.

Miklós Ödön köszönetet mond a hadügy-miniszternek az albizottság ülésén tett nyílt, őszinte és politikailag korrekt magatartásáért, amire az ülés véget ért és ezzel a hadügyi al-bizottság tanácskozásait befejezte.

A zárszámadási bizottság.

A magyar delegáció zárszámadási bi-zottsága ma délután letárgyalta és elfo-gadta az összes zárszámadásokat.

A vita során *Nagy Emil* az ellen szó-lalt fel, hogy a zárszámadási bizottság legutolsó sorban tartja üléseit, amikor már a delegátusok nagy része elutazik és az érdeklődés csekély.

A bizottság *Nagy Emil* indítványára kimondta, hogy a plenáris ülés elé javas-latot terjesztenek, amely szerint a zár-számadási bizottság elsősorban tartsa üléseit.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását, amelynek folyamán *Kramarz, Tit-toni* és *Urban* delegátusok szóltak fel.

Aerenthal báró hosszabb beszédben válaszolt az eddig felmerült kérdésekre és rámutat arra a szükségre, amely a kö-zösség fentartása tekintetében úgy belső-leg, mint kifelé az osztrák-magyar monar-chia érdekében fenforog. Utal továbbá azon fontosságra, amellyel a kiegyezés megkötése jár és kijelenti, hogy a ki-egyezés megkötése mutatja, hogy el kell bucsuzni végre attól a pesszimiztikus felfogástól, amelyben a monarchia jövő-jére nézve a legelőbb lenni szoktak, mert sokkal egészségesebbek és erősebbek vagyunk, mint magunk hisszük.

Nézzünk körül: a most megkötött ki-egyezés által az érdekközösség szolidari-tásunk révén újabb diadalt aratott. Az összes mérvadó európai tényezők számol-tak ezzel a konszolidációval és örültek, hogy számításuk ténnyé vált. Reménnyel néz a jövőbe és meg van erősen győ-ződve arról a történeti misszióról, ame-lyet a monarchia még sokára nem vége-zett be. Természetes, hogy az ő remé-nyei és munkaöröme függ a két állam törvényhozásának támogatásától, mert csak akkor töltheti be a monarchia azt a szerepet, amelyre hivatva van. Kéri, hogy a két állam törvényhozása, minél inkább közeledjék egymáshoz.

Schönaich nyilatkozata.

A delegációban ülő kurucok rettenete-sen rázták ökleiket — a zsebükben. Tü-zet szórtak *Okolicsányi László* hadügyi előadó fejére, aki az ő megkérdésük nélkül merte megtenni ismeretes határo-zati javaslatát. *Sághy Gyula* közbelépett s a kurucok azt hitték, hogy *Sághy* elfogja altatni háborgó lelkiismeretüket azzal, hogy kireparálja *Okolicsányi* hibáját. *Sághy* kor-rigáló javaslata értelmében a delegáció nem utasítja direkte a hadügyminisztert,

hogy terjessze be a tisztí fizetésemelés tervezetét, hanem azt mondja: reményli, hogy a hadügyminiszter a tisztí fizetések rendezését olyképp kívánja előkészíteni a két kormányval egyetértve, miszerint az, az országos bizottság és a magyar tör-vényhozás által is elfogadható legyen.

A kuruc szellem tehát talált rá módot, hogy a régi politikai program látszatának megőrzésével belemenjen a tisztí fizetések emelésébe.

Schönaich hadügyminiszter sietett is megvigasztalni az osztrák ujságírókat, a kik elég naivak voltak ez esetben s elhit-ték, hogy a menydörgés — nem pléh-ből van.

Meginterjuváltatta magát a „*Zeit*” egyik munkatársával és kijelentette előtte, hogy:

Abszolute nincs arra ok, hogy a hadvezetőség által tervbevett tisztí fi-zetések emelésének zátonyra jutásá-ról, vagy pláne meghiusultáról beszél-jünk. Hiszem, hogy ez a fontos kér-dés mindenkit kielégítően nyer megol-dást. *Sághy* indítványának elfogadá-sával, megjelölték a hadvezetőség szá-mára a módot, amelyen az ügy elin-tézhető.

A t. Házból.

*

A tisztí fizetések okozta izgalom utolsó csöppje is kicsordult. A Ház folyosóján senki a tisztekkel nem törődik. Ujabb, nagyobb eset foglalkoztatja az elméket. *Kalló* ur, a képviselőház büffetjének bol-dogtalan bérloje, sürgős kérvényt terjesztett a kép-viselőház elnöke elé, állami szubvencióért esede-z-vén, hogy tengődését prolongálhassa s kielégíthesse a nemzet gyomrát.

Justh Gyula házelnök, *Leszka* András ház-nagygyal és az ujságírókkal tárgyalatja a neveze-tes kérvényt, házszabálymentesen.

— Nincs szubvenció! — mondja az elnök.

— De legyen! — követelik az ujságírók.

Soha abba bele nem egyezem, — folytatja de-rüs szeretetreméltósággal az elnök — hogy a Ház vendéglőse just formáljon rendkívüli, vagy rendes államszubszencióhoz. A Ház vendéglősenek szomorú sorsa, hogy reményeikben mindig csalatkozzanak s a legtöbb és legjobb főztet akkor is készítsék, mikor a legkurtább ülésekre ül össze a Ház. A régi rend-ben, mikor *Drechsler* talált a Ház büffetjében, szin-tén volt ilyen szomorú korszak.

Akkor a képviselők gyűjtöttek össze 4—5000 koronát. Hasonló gyűjtésre vállalkozom én is. De az állam kasszájából egy fillért sem adok. Aztán megeredt az adomázás a jó konyháról és a rossz konyháról s jól mulattak *Vikár Béla* mókáján, aki elmondta, hogy nem a vendéglő a fő, hanem a szakács.

Wekerle, a miniszterelnök, — mondta *Vikár* — első miniszterelnöksége idején szerződött a Wahr-mann Mór szaksácsát. Nagyon rossz szakács volt.

— Most már értem, hogy miért csinál *Wekerle* rossz politikát. Akinak rossz a szakácsa, rossz a gyomra. A rossz gyomor pedig rossz politikus.

Aztán az ülésterembe siet a Ház elnök. Beje-lenti, hogy a décsi kerületben kitűzi az új választást. Aztán rátérnek az erdélyi birtokrendezésre. A címhez *Nagy Gyurka* szól a daliás székely követ. Állítólag már akkor tanulmányozta a kérdést, amikor még halvány ideája sem volt arról, hogy valaha ő is számot tevő tagja lesz egy megvívandó obstruk-ciónak. Annyira szakértő hogy mindenféle címen és mindenféle címhez hozzá szól és beszél, beszél ré-szint derűtséget, részint bosszúságot keltve.

Másnak a hangját csak ritkán lehet hallani, de a Nagy Gyurka kellemes baritonja kárpótolt ezért a különben nem is súlyos veszteségért.

Közben azután elfogadták az egyes szakaszokat egyenként és együttvéve, mert hát most is úgy van mint régebben volt, sőt még sokkal rosszabbul van.

Hétköznapi jegyzetek.

★

△ *A díjnokok reménysége.* Schönaich tagadta, Wekerle detto, bizonyos volt tehát, hogy Okolicsányi László, a hadügyl albizottság elnöke, a saját szépen nyírott szakálára betherjesztli a katonatisztek fizetésemeléséről szóló javaslatot. Hogy dörgedelmes hangok hallatszanak ellene, az előrelátható volt, hiszen előrelátható, hogy annak konstatálásával, miszerint Okolicsányi hazaáruló, meg fogják szavazni, ha nem ma, hát holnap. Ezt különben csak azért említjük meg, mert valószínű, hogy a díjnokokat éppen az Okolicsányi nagylelkűsége indította arra, hogy újabb könyörgő kérvényt intézzenek a miniszterelnökhöz. Ugy hisszük azonban, hogy a reménység hiábavaló. Hiszen mi is elismerjük, hogy a koalícióban akad hazááruló bőven, de aki a díjnokokért ekszponálná magát, olyan hazaáruló még a koalícióban sincs. Dícséretükre legyen mondva.

*

Fizetésemelés. És még vannak könyörtelen tigrisek a magyar delegációban, akik tüzelnek a katonatisztek fizetésemelése ellen. Ugy látszik, fogalmuk sincs róla, hogy az orosz tiszték fizetésemelésére vonatkozó javaslat már szintén készült, éppen három évvel a nagy vereség után. Ha tudnák, hát bizonyára leszerelnének, hiszen ha az osztrák armádia csak némileg is követelődző, úgy — orosz példára — a fizetésemelést már 1871-ben kérhette volna, mondjuk a königräzi csata évfordulóján. Teljesen joggal, mert mivel különb az orosz armádia az osztráknál? Az se kapott kisebb verést.

*

© *Az államfentartó elem.* Szomorú, nagyon szomorú dologról rántja le a leplet az orosz pénzügyminiszter az ez évi költségvetésben. Kitünt, hogy Oroszországban a pálinka a legkapósabb élelmiszer, amelyért adócskák fejében az állam a legtöbb milliócskát zsebeli be. Szomorú, nagyon szomorú, de atyuskáknál majdnem úgy fogy a pálinka, mint Magyarországon népszerűsége a kivándorlás következtében. Ez a dolog árnyoldala, a fényoldala pedig az, hogy a milliócskákra rugó adócskák révén éppen a pálinka képezi Oroszországban az államfentartó elemet. Ismételtük, hogy ez szomorú, nagyon szomorú, sőt még annál is szomorubb, vigaszunk csupán az lehet, hogy a mi viszonyaink jószababbak. Nálunk nem a pálinka az államfentartó elem, hanem a koalíció, amelyről mindenkor elismerjük, hogy — teljességgel nélkülözi a spirítuszt.

*

+ *Érdekes jutalom.* Boldog Olaszország. Rómából érkezett távirat jelenti, hogy az olasz király tízezer lírát adományozott az „Argentina” nevű szintársulatnak. Miért? Mert szépen állította ki D'Anunzionak „A hajó” című darabját. Nálunk e fajta jutalmazások nincsenek. Az udvar keveset törődik a művészetekkel, nem honorál még nagyobb kaliberű ténykedéseket sem. Itt vannak mindjárt Kossuth Ferenc és társai. Ők is megérdemelnének vagy tízezer líra jutalmat, amiért olyan gyönyörűen állították ki ezt az

országot, amely nem kevésbé szép mint D'Anunzio darabja.

*

○ *A méltóságos ur kedvese.* A fővárosban ma öngyilkossági kísérletet követett el egy lipótvárosi méltóságos ur kedvese, akit a méltóságos ur elhagyott. Szegény nevelőnő bebizonyította, hogy nem sokáig lehetett a mihlomos grandseigneur szeretője. A kétségbeesett leány a Dunába ugrott bele, szóval vízbe, amely folyadék ismeretlen az előkelő körökben. A bonton úgy kívánta volna, hogy pezsgőbe fojtja a bánatát, de ezt a kis nevelőnő ugylátszik nem szívelte meg. Így blamálni a méltóságos urat, még se járja.

Károlyi György gróf rágalmazási pöre.

„Kossuth hiénája.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 31.

1906. évi március hó 26 án, Kossuth Lajos halála évfordulóján kinos afferről adtak hírt a lapok. Károlyi György grófnak — Francz Boriska férjének egy cselékedetéről volt szó. Az esetet Csolnoky Viktor fővárosi hírlapíró a következőkép ismerte: —

— Tegnap delután már Budapestnek csaknem minden házában gyászlobogó lengett, hogy az ország fővárosa méltó módon mutassa meg gyászát Kossuth halálának évfordulóján. Az első között, akik a gyászlobogót kitűzték, volt Révay Simon báró.

Az emeletes palotán künn lobogott már a gyászzászló, amikor arra haladt ennek a történetnek szomorúan nevetséges hőse, Károlyi György gróf és észrevette a fekete lobogót. Azonnal bement a házba és ott benyitva a házmester szobájába, azt kérdezte:

— Ki halt meg itt?

Csesz házmesternő így felelt:

— Senki sem halt meg. A méltóságos ur, Kossuth Lajos halálának évfordulója emlékére tűztette ki a gyászzászlót.

— Ugy, a Kossuth Lajosé? — kiáltotta ekkor Károlyi György. *Az a kandisba való gazemberé.* Nem szégyenlik magukat, hogy annak tűznek ki gyászzászlót.

Ehez az esethez Csolnoky Viktor a következő megjegyzéseket fűzte:

— Van Budapesten egy eddig még mindig szabadlábban járó őrült, egy szerencsétlen, a degeneráltság teljes típusát magán viselő kretér, akit a rosszindulatú sors arra a szerepre választott ki, hogy főúri családjaik egyik leg-hazafiasabbját, legtisztelietreméltóbbját állandóan kompromitálja és sárba hurcoljon olyan nevet, amely mai küzdelmünkben is, a negyvennyolcadiki szabadságharcban is mindig a hazaszeretet legfényesebb sugárzásával ragyogott. Ezt a szerencsétlen, szánni való, idéltlen szűlöttet Károlyi György grófnak hívják. Mindenki tudja róla, hogy beszámíthatatlan, — folytatja tovább a cikk. — Komolyan soha és sehol nem vették, csak a haladó pártban, az erkölcsi és testi golyvásoknak ebben a gyülekezetében, ahol telefonos gróf lett. Nyálnál és a nyálhoz közel álló testtermékekkel egyéb eszközök nem állván rendelkezésre, állandóan megfertőzni igyekszik Kossuth sírját.

E cikk miatt Károlyi György gróf, akinek közben fiumei kormányzósága füstbe esett, rajtöport indított. A budapesti ügyészség nem vállalta el ebben a pörben a közvád képviselőt.

Mára volt kiütve ezen ügyben az esküdt-széki főtárgyalás Zsitvay Leo elnöklése alatt. A tárgyaláson a panaszos gróf képviselőjében

Csukásy Jenő dr. ügyvéd jelent meg, a vádlott hírlapíró Halász Lajos dr. védte. A tárgyalás elején Csolnoky Viktor a következő kijelentést tette:

— Ezennel elégtételnnyújtás képen kijelentem, hogy miután meggyőződtem arról, hogy az inkriminált cikk téves információkon alapult, ennél fogva azt egész terjedelmében visszavonom s a cikk megírása és annak kellemetlenüléget fölött, amelyeket ezáltal Károlyi György grófnak okoztam, sajnálkozásomat fejezem ki.

Csukásy Jenő dr. Károlyi György gróf jogi képviselője fele nevében elfogadta ezen nyilatkozatot elégtétélképen s a vádat elejtette. A vádelejtés és panasz visszavonás folytán a bíróság Csolnoky Viktor ellen megszüntette a további eljárást.

A fogház diadala.

Allampolgár, az akarok lenni!

Arad, január 3.

Az állami kosznak az érző gyomorral való léleknevelő hatásáról még egyetlen tudós sem írt könyvet, noha biztos, hogy ez a gyönyörű téma is nemsokára meglesz a maga hivatott emberét. Mert, hogy az állami koszt hatása háározottan léleknevelő, arra nézve mesés bizonyítékot szolgáltat a Lezivics Ferenc este.

Ismerik Önök Lezivics Ferencet? Nem? Hát kérem, ez a Lezivics Ferenc az az ember, akiről mi sem tudunk semmi különösebbet. Csupán azt, hogy ezidőszertint — ezek a sorok ugyanis éjjeli fél 12-kor íródnak, — Lezivics Ferenc ülve alszik és fekvő ül, helyesebben ülve fekszik, még helyesebben ül, fekszik és alszik. Lezivics Ferenc ugyanis az aradi fogház lakója. Mint ilyen, néhány hónapig kell ülnie s így esik meg, hogy éjszakánként ülve fekszik, illetve fekvő ül.

Lezivics Ferenc különben a szabad Szerbiában született, aki valószínűleg megundorodott a királyi önkényuralomtól és a faképnél hagyta hegyekben, völgyekben és disznókban gazdag hazáját, feláldozván politikai nézeteiért nemzeti érzéseit. Az áldozatkész férfit Magyarországot szemelte ki további karrierjének kiépítésére. Így került Lezivics Ferenc az aradi fogház falai közé, valószínűleg azért, mert szíve felbuzdulásában testvérisésszerűen osztozni akart valamelyik aradi polgárral az illető polgár vagyonán. Mióta pedig a derék ember a Dezsői óvodába jutott, állandóan egy gondolat bántotta őt. Nem az, hogy ágyban, párnák közt kell meghalnia, mert hi azon feléje sokkal magasabb halálnem integet, olyan, amelynél a gyászszertartást Baló Mihály végezi fényes segédlettel. Lezivics Ferencnek az fájt, hogy büntetésének kitöltése után egyszerűen vissza fogják toloncolni abba az országba, ahol a Karagyorgyevicsiek teremnek.

Ez a gondolat mindaddig bántotta Kovács Ferencet, amíg egy újabb gondolata támadt. Ügyvédet hivatott a fogházba és kérvényt fogalmazott, ékesen szólót, amelyben magyar allampolgárságot kért a nagyméltóságu belügyminisztertől, igazolván, hogy állandó tartózkodási helye a fogház és hogy a király nevében hozott biztosítékal vannak róla, hogy ugyanitt még hosszabb ideig fog tartózkodni. Amennyiben azonban ez nem lenne elegendő a magyar allampolgárság megszerzéséhez, Lezivics György azt is elhatározta, hogy örökre fogadtatja magát Opreán Péterrel, aki magyar allampolgár s akinek hazafias érzületét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a fekete sárga armádia egyik főhadnagyát súlyosan megsebesítette, még pedig a honalapító Árpád nevével elkeresztelt téren.

Mindazt mutatja, hogy az állami koszt háározottan hazafias érzéseket ébreszt az érző gyomrokban. Ami nem is csuda, mert hiszen ma a hazafias érzések a nemzeti kormány működése folytán állandóan — háborognak.

II. Rákóczi Ferenc laktanya.

Leérkezett a miniszteri döntés. — Fejérváry helyett Rákóczi.

A polgármester véleménye. — Czech báró nyilatkozata. — Még egy katonai nyilatkozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 31.

A múlt év február havában megtartott rendes közgyűlés Müller Károly, Aradváros országgyűlési képviselője, városi törvényhatósági tag és több bizottsági taggal egyetemben tett hazafias indítványát emelte egyhangulag, nagy lelkesedéssel határozattá. A város által épített s a honvédszázáság használatába átengedett laktanya elnevezésének megváltoztatását örömmel mondotta ki a közgyűlés és ma, a belügyminiszter elutasítva a közgyűlési határozat ellen beadott feljelentést, hozzájárult ahhoz, hogy a honvédszázlaktanya a legnagyobb magyar szabadsághősnek nevét viselje s *II. Rákóczi Ferenc* neve diszítse azt az épületet, ahol magyarfiuk tanulják a magyar hadi tudományt. A miniszter elutasította a felebbezést azért, mert beható kutatással sem tudták megállapítani, hogy ki az az *Ardeleán Vazul*, aki azt beadta. Mint-hogy azt álnévnek kell tekinteni, az egész felebbezést nem létezőnek vette. A kormányhatósági jóváhagyás után most már a közgyűlés akaratának végrehajtása következik. Varjassy polgármester a miniszteri leíratot a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti azzal a javaslattal, hogy az a tanácsot bizza meg, a végrehajtással. Azonban, mint az *Aradi Közlöny* egyik munkatársának katonai körökből beszerezett és alább közölt információi tanúsítják, a katonai hatóság csak abban az esetben hajlandó a mostani felírást eltávolítani, ha arra őt a honvédelmi miniszter, mint a város tulajdonát képező laktanya bérője, utasítja, illetőleg felhatalmazza. Ezek után a legkevesebb, amit az indítványozók a *nemzeti* kormánytól elvárhatnak az, hogy érvényt szerezzen a közgyűlés határozatának.

Az érdekes kérdéssel az alábbiakban tudósítunk:

(Elutasított felebbezés.)

Mint ismeretes, 1907. február 18-án tartott közgyűlésében Arad város törvényhatósági bizottsága elé Müller Károly országgyűlési képviselő és társai azt a hazafias indítványt terjesztették, hogy a város tulajdonát képező honvéd huszárlaktanya felírását változtassa meg és mondja ki, hogy a *Fejérváry-laktanya* azentúl *II. Rákóczi Ferenc-laktanya*-nak nevezzék. A közgyűlés egyhangulag határozattá emelte az indítványt.

Mielőtt a közgyűlési határozat jegerőre emelkedett volna, egy felebbezés érkezett be a polgármesteri hivatalba a magyar királyi belügyminiszterhez intézve és címezve, amelyet *Ardeleán Vazul* írt alá. A felebbező azt kéri, hogy a miniszter ne hagyja jóvá a közgyűlés határozatát, mert szerinte nem tudható, vajjon a város és a katonai hatóság között létrejött szerződés értelmében a bérő köteles-e a névváltoztatásba beleegyezni és szerinte a dicső fejedelem emlékét más módon kell megőrizni.

A belügyminiszterhez felterjesztett felebbezés, melynek elintézésre egy kerek esztendeig váratták magára, hosszú nyomozásra adott okot. A miniszter tudni akarta, ki az az *Ardeleán*

Vazul aradi polgár, aki a közgyűlési határozat megsemmisítését kéri.

A rendőrséget *Károlyi Gyula* gróf főispán felszólította, hogy kutasson és állapítsa meg, vajjon ilyen nevű aradi polgár van-e?

A bejelentő hivatal adataiból kiűnt, hogy ilyen nevű egyén lakik Aradon, a Mihály-utca 14. szám alatt, de az tizenkétéves gyerek. Volt azonkívül 1904-ben hasonló nevű egyén a városban, de az Temesvárra költözött a még akkor, mint az a kijelentési lapból meg volt állapítható.

Ezek után a miniszter ma érkezett leíratával a következőket adja tudtára Aradváros közönségének:

(A miniszter leírata.)

A város törvényhatósági bizottsága 1907. évi február hó 13-án 79. sz. alatt hozott határozatával a *Fejérváry Géza* báró nevét viselő honvédszáz laktanya elnevezését *Rákóczi-laktanyává* változtatta át.

A törvényhatósági bizottság ezen most idézett határozata ellen *Ardeleán Vazul* aradi lakos nevével ellátott felebbezés adatott be. Minthogy azonban beigazolást nyert, hogy a kérdéses határozat egy álnév mögé bujó ismeretlen egyén részéről felebbeztetett meg, az ilyen álnév alatt beadott felebbezés pedig *nemlétezőnek tekintendő*, ennél fogva a törvényhatósági bizottságnak szóbanforgó határozatát, mint részemről további intézkedést nem igénylőt, az összes iratokkal együtt, ezennel visszaküldöm.

Budapest, 1908. január 15.

A miniszter helyett:

Hadik,
államtitkár.

(Beszélgetés a polgármesterrel.)

Ezzel a leíratával hávár nem is mondja ki határozottan, de mégis csak jóvá hagyja a miniszter a város közgyűlésének határozatát.

Varjassy Lajos polgármestert tudósítónk megkérdezte, hogy a város a miniszteri tudomásvétele után mit fog cselekedni?

A polgármester azt válaszolta, hogy a leíratot a közgyűlés elé terjeszti azzal a javaslattal, hogy az a tanácsot a közgyűlési határozat végrehajtásával bizza meg s akkor a tanács utasítja a mérnöki hivatalt, hogy készíttesse el az új felíratot s illessze fel a kaszárnyára.

Már tavaly, mikor a közgyűlés meghozta határozatát, ismeretessé lett a laktanya parancsnokság álláspontja. Annak híre terjedt el, hogy a katonai hatóság *karhatalommal* fogja megakadályozni *Fejérváry* nevének a laktanyáról való eltávolítását és hogy *Pászthy Kálmán* ezredes arra utasította az aradi osztályparancsnokságot, hogy *akadályozza meg a felírást eltávolítását mindaddig*, míg felsőbb helyről utasítás nem érkezik a további teendőkről.

Ezek a híresztelések valóknak bizonyultak.

Minthogy esideig csak a belügyminiszter döntése ismeretes s *Varjassy* polgármester azt a felfogást vallja, hogy ennek alapján fog a közgyűlés, illetőleg a tanács intézkedni, egyik munkatársunk kérdést intézett több katonai

hatóság felé, akiknek hatáskörét is érinti a határozat végrehajtása, vajjon milyen álláspontot foglalnak el a kérdésben a belügyminiszteri leírat leérkezése után.

Pászthy Kálmán ezredes véleménye az volt már a kérdés első felbukkanásakor, hogy a honvédelmi- és belügyminiszter közösen fognak az ügyben megállapodásra jutni s akkor nem lesz szükség a karhatalommal való közbelépésre.

(Mit mond Czech báró?)

Érdekesebben nyilatkozott *Czech Kolbert* báró, az aradi honvédszáz osztály és egyszersmind a laktanya parancsnoka:

— A honvédelmi miniszterium, illetve ezredparancsnokságom részéről, — mondotta az őrnagy — ezideig intézkedés nem történt az ügyben. Engem, mint az itteni szolgálat vezetőjét, csupán a katonai előírások, utasítások irányítanak. Mint laktanyaparancsnoknak még az sem áll jogomban, hogy valamelyik ajtófelírást megváltoztassam miniszteri engedély nélkül, mert a miniszteriumban a helyiségeket nyilván tartják a szerződés megkötésekor szankcionált tervezet alapján s e szerint veszik számításba a helyiségeket. Ha a város tudatná velem, hogy a felíratot megakarja változtatni, akkor hivatalosan tudtára fogom adni, hogy tegyen lépéseket a honvédelmi miniszternél, mint a laktanya bérőjénél és kérje ki annak beleegyezését. Én csak a felsőbb hatóság parancsainak végrehajtója vagyok s mint lelkiismeretes katonát, aki kötelességeit hűségesen teljesíti más szempontok nem is vezethetnek. A katonai szabályzat pedig e tekintetben annyira szigorú, hogy én a saját elhatározásomból még például azt a lakásrészt, melyet mondjuk egy nős altisztnek utalt ki a miniszter, én nem jelölhetem meg irodahelyiségnek. Hát még egy olyan felíratot, mely egy egész terület elnevezését jelöli, hogy változtathatnám meg felsőbb helyről jövő utasítás nélkül. Sajnálatos lenne, ha a város élére állítaná a kérdést, amelyet pedig a legkönynyebben meglehet oldani, ha annak természetes útját betartjuk.

(Katonai szakvélemény.)

Egy, a katonai építkezési és bérleti ügyekben beavatott szakember, a laktanyafelírási jogi részéről a következő véleményt fejtette ki:

Olyan esetekben, a mikor a katonai kincstár, akár a honvédelmi, akár a hadügy miniszter útján, valamely várostól, vagy megyétől laktanyaépületet vesz bérbe, a bérleti jogviszonyt szerződéssel szabályozza. E szerződésben minden körülmény között bennfoglaltatik az, hogy sem a bérő, sem a bérbeadó az épületen a másik beleegyezése nélkül a bérlet tartama alatt lényeges változtatást nem ejthet.

A laktanyát a bérlet kezdeténél katonai bizottság veszi át, a melynek joga van követelni, hogy a laktanya olyan állapotban maradjon a bérlet lejártáig, mint a minőben az átvételnél volt.

Visszont a bérbeadónak is joga van követelni, hogy a bérlettárgyon semminemű lényeges változtatást a bérő ne ezközöljön.

Budapesten például, egy a fővárostól bérelt kaszárnyában az ezredparancsnok egy eddig vasráccsal elzárt bejáratot befalaztatott. Mikor a főváros ez ellen óvást emelt, az

ezredparancsnok köteles volt a befalazást lebontatni.

Most már az a kérdés, vajjon a kaszárnyán alkalmazott felírás szintén olyan lényeges kellék, amelynek megváltoztatása mindkét fél beleegyezésétől függ?

A katonai kérdések idején történt valami, amiből ennek ellenkezőjére lehetne következtetni.

A közös hadügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a hatóságok tulajdonát képező s a közös hadsereg csapatai által használt épületeken a német felírás mellett a magyar is alkalmaztassék. Igaz, hogy az épületek tulajdonosainak ez ellen nem volt kifogásuk s ezt a hadügyminiszter előzetesen és teljes biztossággal feltételezhette, ez azonban nem tartozik a dolog jogi oldalához, amelynek lényege az, hogy a bérlő a bérbeadó megkérdezése és hozzájárulása nélkül változtathatott a laktanya felírásán. És mindazonáltal ezt precedensnek venni nem lehet s szerintem a város joga a bérlettartamát attól tovább nem terjedtet, min hogy a bérlőt, most már akár magát a honvédelmi minisztert, akár az osztályparancsnokot, felhívja a felírás megváltoztatására.

Érdeklődéssel tekint az egész város a nagyjelentőségű kérdés további fejleményeire, amelynek kedvező és megnyugtató elintézése magyar nemzeti szempontból kívánatos.

Vakmerő vonatrablás.

Kifosztott postakocsi.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 31.

A betyárvilág letűnt korát látjuk feléledni abban a páratlanul vakmerő rablótámadásban, amelyet tegnap este Ujkaránsebes állomáson követett el négy ismeretlen ember. A vonat hosszabb ideig állt az állomáson, mert sok utas szállt fel. Míg a kalauzok a beszállók elhelyezésével foglalkoztak, *negy elszánt rabló megrohartha a postakocsit*, leütötte a kocsi kísérőjét és boszorkányos gyorsasággal, három perc alatt összeszedték a postazsákokat és az elemelhető egyéb tárgyakat. Mire a vonat személyzete és az utasok tudatára jöttek a támadásnak, a rablók már futásnak eredtek. A csendőrség a legszélesebbkörű nyomozást indította a tettesek kiderítésére, de azok nyomtalanul eltűntek. A támadás híre az egész környéken nagy izgatottságot keltett.

Orsováról jelentik: Tegnap este hat órakor az Orsovára haladó 718. számú személyvonatot Ujkaránsebes állomáson kirabolták. A rablás akkép történt, hogy Ujkaránsebesen vásár volt és a vásár után mintegy 400 ember szállt fel a 718. számú személyvonatra. Az alatt az idő alatt, míg a kalauzok az utasokat a kocsikba elhelyezték, ismeretlen tettesek megroharhták a postakocsi kísérőjét, lefogták és a kocsit kirabolták. Amennyire eddig megállapítható volt, nyolc postás hiányzik, de elvittek minden elemelhető. Azután az állomás átellenes oldalán leszállva, elmenekültek. Az első ijedelem után sikerült a postakocsi kísérőnek kellemetlen helyzetéből kiszabadulnia, lármát csapott és csakhamar megjelentek az állomáson tartózkodó csendőrök, akik több utassal nyomban üldözbe vették a rablókat, azonban ezek elmenekültek. Az egész rablási cselekmény három perc múlva volt.

Későbbi távirat jelenti: Amint a merénylők

eltűntek, a postakocsi kísérője meglepetésből magához tért és nagy lármát csapott. A vonat utasai, akik a támadást nem vették észre, a raj hallatára kiszálltak a kocsikból és számosan üldözbe vették a rablókat. Ezek azonban oly gyorsan elmenekültek, hogy teljesen nyomuk veszett. Az időközben előhívott csendőrség a szélrózsa minden irányában kutatására indult a vakmerő rablóknak.

Temesvárról jelentik: A vonatrablás híre a délelőtti órákban terjedt el a városban. A postás távirat hivatal egyik főtisztviselője egy hírlapíró előtt a következőket mondotta:

— A 718. számú személyvonat, amelyen a rablómerényletet elkövetették, Temesvár és Orsova között közlekedik. Külön mozgópostakocsi nincs a vonaton, csupán a vasúti főkálauzok adnak át Temesvárott egy lezárt postazsákokat, u. n. levélzsákokat, hogy azt az orsovai mozgópostának kézbesítse. Ezen levélzsákokban pénz nem szokott lenni s tudunkkal most sem bíztak pénzküldeményt a vasúti kalauzra. A vonatrablás híre Temesvárott nagy izgalmat okozott. Igen sokan telefonáltak a vasútra és postára, hogy megtudják, nem vesztette el valami küldeményt, amelyet az előtte való napon adtak fel. Az aggodalmaskodókat megnyugtattuk, hogy értékes küldemények nem tántak el. A rablók csak leveleket vittek el a postáról, a vasutat azonban érzékenyen megkárosították, mert a kalauzkocsiból igen sok értékes tárgyat vittek el.

Karánsebesről táviratozzák: A csendőrség mindaddig hiába nyomoz. Kihallgatták a vonat személyzetét, amely azt vallotta, hogy az egész támadás oly gyorsan történt, hogy alig lehetett észrevenniük valamit. Azt sem tudják, milyen volt a rablók külseje, csak annyit láttak, hogy négy ember lázas gyorsasággal dolgozik a postakocsi körül. Mire ők észrevették, hogy a kocsi körül foglalatosskodik nem vasúti alkalmazottak, mert a csomagokat és zsákokat az állomás tulsó oldalára rakják, a merénylők az elrabolt tárgyakkal együtt már futásnak eredtek és nyomtalanul eltűntek.

Valószínű, hogy csak öletszerűen és kellő előkészület nélkül intézték a rablók támadásukat a 718. számú vonat ellen, mert ha csak kissé megfontolják a dolgot és figyelembe veszik a körülményeket, megtudhatták volna, hogy ez a vonat külön postakocsi híján pénzt, vagy értékeesebb postal küldeményeket nem szállít.

Budapesti távirat jelenti:

A rablómerényletről különösképen sem az államvasutak budapesti igazgatóságához, sem a balparti üzletvezetőséghez hivatalos jelentés eddig nem érkezett. Az igazgatóság délelőtti magánúton értesült a rablás hírérl. Nyomban telefonon kérdést intézett az eset részleteiről iránt a szegedi üzletvezetőséghez, ahonnan azonban azt válaszolták, hogy még ők sem kaptak a támadásról részletes hivatalos jelentést. A balparti üzletvezetőség szintén tájékozatlanul állt és semminemű felvilágosítással nem tudott szolgálni, ami azt jelenti, hogy ő sem kapott hivatalos jelentést. A budapesti postai igazgatóság a délelőtti folyamán csak annyit tudott mondani, hogy megerősítette a Temesvárról érkezett táviratokban foglaltakat, mert a szegedi jelentést ők sem kaptak. Azt mondják, hogy a merénylők az elrabolt zsákokkal nem nyernek semmit, mert azokban sem pénzeslevél, sem pénz nincs.

A kirabolt vonat személyzetét nagyobb részt budapesti vasutasokból állították össze, akik a balparti üzletvezetőség hatásköre alá tartoznak, de ezek még nem érkeztek vissza a fővárosba és így nem is adhatnak felvilágosítást.

A kaszárnyaelkeresztelés alkalmából.

Szemere Miklós: Azt hiszem, vannak némi jogaim ebben az országban. Az én elődöm a hét vezérek egyike volt.

Fejérváry Géza: Mit henceg ez az ember? Nekem több jogom volna rá, én Rákóczi előde vagyok.

A méltóságos ur szerelme.

Egy nevelő tragédiája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 31.

Sabloncs történet, amely azonban a szokottnál erősebben markol a szívekbe. Egy becsületes nevelő újába akad a vén ruénak, a méltóságos urnak. Csábító ígéretek, külön, pazarul berendezett lakás, négy hónapig aranyélet és azután a méltóságos ur ráun a leszakított virágra s ez kétségbeesésében a Dunának megy. Nem tud meghalni, mert megakadályozzák végzetes szándékában és most tovább kell tennie életét becsület nélkül, erény nélkül, szüleitől kitagadva...

Pesti Ilona nevelő volt egy lipótvárosi előkelő családnál, ahol rendkívül szerették ügyességéért és szerény modoráért. A gazdag ház asszonya gyakorta adott estélyeket, amelyeken a pénzvilág arisztokratái ugyszólva teljes számban megjelentek s ilyen alkalmakkor a nevelő is segített a felszolgálás körül.

A feltűnő szépségű, huszonekét éves leány nagyon megtetszett az egyik estélyen jelenlevő ismert nevű fővárosi fináckapacitásnak, egy méltóságos urnak és több ízben próbált közeledni a szép nevelőhöz. Ha a leány a kisgyermekekkel sétálni ment, az utcán kísérőjévé szegődött és hevesen udvarolni kezdett neki, de a leghatározottabb visszautasítással találkozott. A nagy ur azonban nem szűnt meg ostromolni a szép nevelőt, a csábító szírekkel festette le neki azt a független, minden anyagi gondtól ment életet, amelyet biztosít neki, ha az övé lesz.

A tapasztalatlan leány végre is engedett a gazdag udvarló kívánságának, otthagyta állását és követte csábítóját, aki az U-u-cában kellemes lakást rendezett be számára, ugyszólván naponta fel látogatott hozzá s bőven ellátta pénzzel. A leány pedig boldogan írta vidéken lakó szüleinek, hogy új állásra tett szert, a mely szépen jövedelmez. Küldött is haza többször kisebb nagyobb összeget.

A viszony azonban csak négy hónapig tartott. A méltóságos ur megunt a leányt, aki érte elhagyta állását és becsületét s egy szép napon kijelentette, hogy nem akarja többé ismerni Végkielégítést sem adott neki, hanem segítség nélkül cserben hagyta.

Eközben a leány édesapja feljött Budapestre s itt találkozott lányával, aki bevallotta neki, hogy rossz útra tévedt. A becsületes szülő rendkívül heves jelenetet rögtönzött leánya lakásán és megtiltotta neki, hogy bármikor is felkeresse a szülői házat, mert máttól fogva nem is ismeri többé leányának.

A kétségbeesett nevelő néhány napig eldegélt a még meglevő csekély pénzéből, tegnapelőtt azonban már nem volt anyyja sem, hogy megebédelhett volna. Levelel írt csábítójának, amelyben feltárta előtte helyzetét és sürgős anyagi segílyt kért. Levelére azonban még választ sem kapott.

Ma a szerencsétlen leány végzetes tette határozta el magát. Korán reggel elindult hazulról és a Lánchídról a Dunába akart ugrani. Lerakta a hidra a kalapját és felső kabátját,

azután felhágott a híd vas karfájára. Mielőtt azonban leugorhatott volna, Benkő József levélhordó, aki véletlenül a hidon arra járt, észrevette a lány szándékát, odaugrott és a karfáról visszarántotta. Az előhívott rendőr bekísérte az életunt leányt a rendőrségre, ahol elmondta tragédiáját. A rendőrségen szabadon bocsátották, de megígértették vele, hogy nem követ el többé öngyilkosságot.

TARKASÁGOK.

★

Hunyadi János rokona. Egy „színész barát” nevezett, folyton bohém társaságot kereső, de egyébként kissé korlátolt, sőt nagy mértékben kellemetlen fiatalember a multkor ezzel a kérdéssel fordult Hunyady Józsefhez, a legközelebb jubiláló kitűnő színészhez:

— Mondja csak kedves mester, rokona önnök Hunyady János, a törökverő hadvezér?

A kissé ostoba kérdés általános derűtséget keltett, de Hunyady József eset nem hozta ki a sodrából. Nyugodtan végigmérte a kellemetlen ifjat és így válaszolt:

— Hogyne. Unokaöcsém.

★

A vallás. Az aradi Uránia színház egyik tulajdonosát, a közkeletűségnek örvendő Róth Zsigát a multkoriban becitálták a járásbíróshoz tanúnak. A mozgósínház tulajdonosa pontos időben meg is jelent és a járásbíró nyomában hozzálátott kihallgatásához. Előbb a nacionalistát vették fel, mint ilyen esetekben szokás. A bíró megkérdezte, hány éves:

— Huszonnyolc.

Jegyzőkönyvbe iktatták. Azután a felekezeti kérdésre került a sor.

— Vallása? — kérdezte a bíró.

Róth Zsiga válaszolni akart, de mielőtt feleltre nyitotta a száját, a terem egyik szögletéből megszólalt Radó Károly dr.:

— Mozis vallása...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Kornevillei harangok, operett. (Cserlet.)

* A Cornevillei harangok. Holnap este új betanulással kerül színpadra Pianquette örökzöld muzsikája operettje, a *Cornevillei harangok*. A főszerepeket Kállai Jolán, Zalai Margit, La diszlai, Hunyadi, Leóvei és Faludi játsszák.

* Krammer Teréz felléptei. Hétfőn kezd meg vendéglátóként W. Krammer Teréz, a budapesti m. kir. Operaház kiváló művésznője. A hírnöves énekesnő hétfőn Puccini *Tosca*-jának émszerepében lép fel. Kedden pedig a *Faust* Margarétáját játssza.

* A Kerülő út vasárnap délután. Érdekes előadás lesz vasárnap délután a színházban. Merry Bernstein nagysikerű drámája, a *Kerülő út* kerül színpadra a főszerepekben Novák Irénnel, M. Körösy Jucival, H. Harmath Józseffel, Szilágyi Bertával, Zalai Margittal, Benkőnével, Szendrővel, Várnayval, Dellivel és Hortival. Este az *Ingyenélők* című pompás életképet játsszák.

* Székvillatói — Párisig. Akár csak a Waggon láts egyik kocsiában kényelmesen elhelyezkedve robognánk végig a gyönyörű földrészen, mely Székvillatói vezet Párisig. Még akkor sem élvezhetnénk közvetlenebbül a táj szépségeit, mint azon a mesés mozgóképben, melyet az Uránia színház szombaton mutat be. A legto

kéletesebb természetességgel jelennek meg a vásznon a hosszú út természeti szépségei, képei és minden látnivalója, melynek szemlélése az utazás gyönyöreivel is felér. A szombat esti fél 7 óras előadáson a rendkívül érdekes mozgókép műsoron kívül előadásra kerül Egyiptom 52 vetített képpel. A legszebb vetített képek teszik tanulságossá és szórakoztatóvá ezt a darabot, mely vonzó előadásban ismereti a gyönyörű országot. A szombati előadásra a városi átvaház növendékeit látja vendégül az Uránia színház.

A párbaj korlátozása.

A delegációban ma Szabó István halás köszönetet mondott Schönaichnak a párbaj korlátozásáért. Nagyon helyes, de mikor korlátozza a hadügyminiszter a létszámmelést, a katonai kiadásokat és az ezekhez hasonló psr bajt?

A nap furcsaságai.

Máder Rioul koszorúja. — Báli Ádám és Éva koszorúmban.

★

Néhány héttel ezelőtt nagy ünnep volt az Operában. A *piros cipő* című balettet adták századszor. Mészáros Imre igazgató, hogy az ünnepély fényét emelje, meghívta a szerzőt, Máder Rezsőt, a Népszínház mostani igazgatóját, hogy dirigálja az előadást.

Máder, természetesen szívesen vállalta a feladatot és a jubiláris estén beieült a dirigens-székhé. A közönség tombolva tüntetett mellette. Tapson kívül tömérdek virágot és koszorút is kapott.

Az egyik koszorú sárgaselyem szalagján ez a fölírás volt:

„Máder Rezsőnek — visszajössz te még!”

Ezt a fölírást véletlenül megpillantotta Mészáros Imre igazgató is. Ugyanakkor az Operaház kulisszáinak egyik habitúje, ki színtén ott volt, maliciózan megjegyezte:

— Lásza direktor ur, az Operaháznak még mindig vannak olyan tagjai, kik *visszavárják* Máder. (Máder tudvalegleg igazgatója volt azelőtt az Operának.)

— Honnan tudja ön azt — jegyezte meg Mészáros — hogy *operai tag* küldötte azt a koszorút?

A habitú rejtélyesen mosolygott és csak ennyit mondott:

— *Sejtem!*

Ennek a párbeszédnek váratlan következménye támadt. Mészáros Imre először a saját hatáskörében indított vizsgálatot, megtudandó, ki volt az, aki az inkriminált koszorút küldötte. Mikor kutatásai eredményre nem vezettek, *rendőrségi detektívek* vették kezükbe az ügyet.

Ezek a koszorú virágából megállapították, hogy a koszorút egy nagy Andrássy uti virágkereskedésben készítették.

— Ki rendelte meg? — tudakozódtak a detektívek.

— Egy hordár! — felelte a virágkereskedés tulajdonosa.

Most megindult a hajsza a hordár után. Meg is találták a Royal-szálló előtt. A derék hordár csak annyit tudott mondani, hogy őt a koszorú megrendelésével egy ur bízta meg a Royal-kávéházban.

— Milyen volt az az ur? — Taggatták.

— Fekete angol bajusza volt, monoklit viselt és a foga plombirozva volt.

Hiábavaló volt azonban a részletes szemléleírás, a detektívek nem tudtak tovább haladni. Még ma is keresik, ki az a vakmerő, ki Máder visszakívánja az Operaházba.

★

Strambergen, egy morvaországi kis városkában furcsa táncmulatságot rendeztek egy vendéglőben. A táncmulatságon ugyanis nem frakkban és estélyi toalettben, hanem *paradicsomi kosztümben volt kötelező a megjelenés*. A csendőrség nesztét vette a nem mindennapi táncmulatságnak s így a rendező bizottság törvény elé került. Staniszláv Ágost, a főrendező a bíróság 14 napi elzárásra ítélte. A vádlott azaz védekezett, hogy az eszme nem volt az övé, hanem a vendéglősné eszötte ki a táncmulatságnak ezt az eredeti módját, hogy helyisége mentől látogatottabb legyen. A korcmárosnét is törvényszék elé állították, három heti elzárásra és vendéglői iparergedőiyérek megvonására ítélték.

A Thaw-pörszenzációja

★

A newyorki államügyész lesz máától fogva a leggyűlöltebb ember az orvosok szemében. Ez az ur a vádlói barettet ez egyszer nemcsak a vádlotthoz vágta hozzá, hanem elragadtatásban azt a szenzációs kijelentést tette, hogy a Thaw-perben szereplő orvosszakértők megvannak vesztegetve és hogy az amerikai viszonyoknak megfelelő mértékkel mérjen, konstataálta azt is, hogy korrupciójuknak illata egész az égig hatol.

Az orvosszakértők isteni tekintélyéből az utóbbi időben hatalmas csapásokkal faragtak jókora forgácsokat. Eötvös Károly a híres tiszta-eszlári pörben bebizonyította, hogy a szakértők annyira *szádják* a maguk egyszem megformált véleményét, hogy az igazság kedvéért sem hajlandók koncessziókat tenni. Egy hajszálnyira is eltérni a bizonyára felismert tévedéstől.

Ujabban a szegedi törvényszék egy ártatlanul letartóztatott és orvosi szakvélemény alapján elítélt vasúti munkást volt kénytelen szabadlábra helyezni, mert egy rettentetlen hőse a bátor szókimondásnak, Minnich Károly dr. bebizonyította, hogy kollégái nemcsak tévedtek, de ignoránsok is.

A bíróság előtt a szakértő véleménye szabad mérlegelés tárgya ugyan, de a tudós bíró is suggestió hatása alatt áll. A szakértő szakszerűsége, a tudomány egy körülhatárolt területén való feltételezett jártassága, a bíróság nyilvános ülésén tett esküje azt a hitet kelte benne, hogy az orvosszakértő a bírónál jobban tudja azokat az orvosilag kutatandó tényezőket megállapítani, amelyek a tettes lelkületébe világítanak s a tettnék rugóit fedik fel és hogy tudásával meglátott dolgokat becsületesen is mondja el.

A kinok között vergődő vádlott bizalommal tekint az orvosra, aki készültségével azokat az alig kitapintható rendellenességeket is összezhordja, melyek az agynak millió sejtjében, mint tűhegnyű testecskék elrejtve egy keleti tarkaságu selyem szőnyegnek szingargdságát fölülmuló valamit, egy eddig még meg nem határozható fogalmat, a totális beszámíthatatlanságot alkotják.

Thaw vádlója hidegen kimondja, hogy hazudnak az orvosok. Hazudnak, mert pörzt kapnak azért, hogy a fehéret feketének mondják. Azt mondja *Jerom*, akinek a neve a kri-

minalisztika történetében a mai nappal meg van öröklítve, hogy az orvos látja az igazságot, tudja, hogy Thaw normális és normális volt akkor, mikor felesége megrontóját lelőtte a színházban.

Hazudnak, mert a milliomas Thawnak elég pénze van ahhoz, hogy az exakt igazságok is fejük tetejére álltassanak. Az orrát fogja be az ügyész, oly undorítóan érzi ezt a szagot, amely az igazság kivégzésénél az ég felé száll.

A szakértő véleménye fölé emelkedik a bíró. Ki irigyelné azt a bírót és azt az esküdtséket, a kik a milliomas Thaw perében ítélkeznek?

Mifőlé emelkedjék? Az ostobaság, vagy becsstelenség fölé?

Nehéz a választás!

Lebaudy, a milliomas cukrász fia elpusztult a katonakórházban, mert az orvosai félték attól, hogy a megvesztegetés gyanújába keverednek ha megmondják, hogy valóban halálosan beteg.

A newyorki törvényszék szakértői elpusztítják Thawt, mert nem félték a gyanútól.

Hol van az igazság? Párisban vagy New-Yorkban.

Tr.

HIREK.

Dal

hat bájos suffragettiről.

Londonból jelentik: Hat suffragettet (a nők választó jogáért izgató hölgyek) hat-hat havi fogházra ítéltek izgatás miatt.

A sürgönydrót pirulva hozza
A hírt, mely szívemig hatott:
A ködtől szürke Albióban
Elfogtak néhány nőt. Hatot.
Ki tudja: tán még azt se nézték,
Hogy szoknyájuk felöltik-e?
És fogházba került az ágyból
Hat édes, bájos hölgyke.

A nők jogáért küzdve harcolt
És szónokolt is mind a hat,
És rendőrök fogták el őket
Veszélyes izgatás miatt.
Mit bánja azt a színx s a rendőr,
A nők jogát, hogy védik-e?
Hat hosszú hónapig fog ülni
Hat édes, bájos l. dyke.

A ködtől nedves Albiónnal,
Ea, miért is törődjem én?
A nők izgatnak itt is, ott is,
Ezt szomorúan látom én.
Mit bánja például magácska,
Hogy fogságra ítélk-e?
Maga nyugodtan izgat engem,
Ugye, óh bájos médike?!

—zah.

— Uj titkos tanácsosok. Budapesti tudósítónk táviratozza: A kormányhoz közelálló helyről az a hír szivárgott ki, hogy *Saterényi József*, *Popovics Sándor* és *Mezőssy Béla* államtitkárokat a király a jövő héten nevezi ki valóságos belső titkos tanácsosokká. Hír szerint *Bánffy Miklós* gróf kolozsvári főispán is valóságos belső titkos tanácsos lesz.

— A káptalan küldöttsége az új püspöknél. A csanádi káptalan és az egyházmegye kedden küldöttség útján fejezte ki hódolatát *Csernoch János* dr. újonnan kinevezett püspöknek. *Kun László* dr. pápai prélátus, apátikanonok vezetésével a küldöttségben résztvettek: *Várady L.* Árpád címzetes püspök, miniszteri tanácsos, *Blaskovits Ferenc* és *Wittenberger Antal* apát-

kanonok, *Jászay Géza* szegedi apát, esperes-plébános és *Pacha Ágost* címzetes kanonok, püspöki titkár. Kedden reggel utazott el a küldöttség Budapestről Esztergomba; féltenként órákor érkeztek meg Esztergom-Nánásra, ahol már várták a küldöttséget. Több odaváló egyházi férfiú kíséretében kanonoki fogadókon beajtottak Esztergomba. Pontban tízenként órákor fogadta az új püspök az egyházmegye deputációját a székeskáptalani palotában levő díszes lakásán. *Kun László* dr. pápai prélátus klasszikus latinsággal üdvözölte az új püspöket, egyben kifejezve az egyház ig z örömét, hogy árvasága után atyát és vezetőt kapott. Az újonnan kinevezett püspök sok éven át kifejtett működése, fényes tehetségei és koncilians modora — úgy mond — előre biztosítják úgy a papság, mint a hívők tisztelőtét, szeretetét és ragaszkodását. *Csernoch János* dr. erre hosszabb beszédben, ugyancsak latinul, megköszönte a szíves szavakat. Barátságos, meleg hangú válaszában kijelentette, hogy ő e méltóságot sohasem kereste. Ő felsége és az apostoli szék kegyelméből őt ruházták fel e magas méltósággal, amelyet mindenkor a legnagyobb szeretettel, buzgósággal és odaadással fog betölteni a nép javára, az egyház és a haza érdekében. Ezután szívélyesen kezét fogott a küldöttség valamennyi tagjával, majd meghívta őket ebédre. Délután három óráig maradtak az új püspök vendégei. A püspök feltűnő melegen érdeklődött az egyházmegye viszonyai iránt. A küldöttség délután három órákor utazott vissza Budapestre.

— Az új nyitrai főispán. Budapestről jelentik: A képviselőház folyosóján elterjedt hírek szerint a belügyminiszter *Mérey Lajos* függetlenségi képviselőt nevezte ki nyitrai megyei főispánnak. Alkotmánypárti körökben a hírt erős kékedéssel fogadták s azt vitatták, hogy ehhez a főispáni székhöz az alkotmánypártnak van joga.

— Kiss József a Kölcsey-Egyesülethez. Az aradi Kölcsey-Egyesület volt az első, amely a Petőfi Társaság után megemlékezett *Kiss József* írói jubileumáról. A Petőfi-Társaság ünnepén is képviselve volt, a december 18-iki nagysikerű ünnepély alkalmából pedig üdvözlő táviratot küldött a koszorú költőnek. *Kiss József* ma az alábbi levélben köszönte meg a Kölcsey-Egyesület üdvözlését: „*Tekintetes Elnök ur! Negyven esztendősen írói jubileumomon az Önök nagyérdemű Társasága is az üdvözlők közt volt. Jól esett nekem megemlékezésük, fogadják érte forró köszönetemet és el nem muló hálám kifejezését. Magyar költőnek nincs nagyobb megbecsülése, mint a mikor testvérel, az irodalmi társaságok tagjai az ünnepi sorokba állnak. Mély hódolat a gyönyörű sorokért, a melyeket hozzám intéstek. Mindig büszkén fogok visszagondolni kitüntető figyelmükre. Kérem a tekintetes Elnök urat, közölje a Társasággal hálás érzelmeim kifejezését és tartsanak meg engem továbbra is szeretetükben.* Budapest, 1908. január hó közepén. Mély tisztelettel: *Kiss József.*”

— Hármaskitüntetés egy aradi tanintézetben. Az aradi állami tanítóképző intézet tanári karát jelentősen emeli tekintélyben a kitüntetéseknek az a sora, a mely a múlt hétre esett. Egy azon héten az intézet három tanára nyert, a maga reszörjében jelentős, elsőrangú kitüntetést. *Wagner János* tanár: a Dálmagyarországi Természettudományi Társulat, nyílt pályázatán nyert első díj alapján megbísta a *deliblati homokpuszta Flórdjának* megírásával, 1000 korona díjjal; *Zoltay Mátyás* tanár, amint megírtak, a Dunántúli Dúlászövetség férfikari országos pályázatán „*Dal az édes anyámról*” című dalával nyerte meg a 200 koronás első

díjat; s végül *Nagy Sándor* tornatanár a torna-szövetség nyílt pályázatán nyerte el a szabadgyakorlatok betanítására kitűzött, 200 koronás első díjat.

— Felfüggesztés karhatalommal. *Karlócáról* jelentik: A görögkeleti szerb konzisztórium tudvalevőleg felfüggesztette állásától *Gavrilov* szentszéki jegyzőt. *Gavrilov* most vonakodik hivatalát átadni s ezért az egyházi hatóságok karhatalmat akartak igénybe venni. Ezt azonban a hatóságok megtagadták.

— Batthyány — Vázsonyi ellen. Budapesti tudósítónk jeenti: A hatodik kerületi függetlenségi kör ma este díszelnöke, *Batthyány Tivadar* gróf tiszteletére bankettet rendezett, hogy kifejezést adjon változatlan tiszteletének és ragaszkodásának iránta azon támadásokkal szemben, amelyekkel a közelmúltban Vázsonyi és a demokraták illették. A banketben résztvett *Apponyi Albert* gróf válas- és közoktatásügyi miniszter, *Mezőssy Béla* földmívelésügyi államtitkár és számos függetlenségi párti képviselő. A felköszöntők természetesen Vázsonyi támadásával foglalkoztak és ezekkel szemben Batthyányt dicsőítették. *Batthyány Tivadar* gróf is felszólt és e helyről is visszautasította az őt ért támadásokat. Vázsonyi megszünt argumentálni és a sajtóban oly módon támadta meg őt, mint tisztességes ember tiszteességes embert még soha. Ennek felülbírlására csak két fórum lehet illetékes. Az egyik a bíróság, amely a közel jövőben meg fogja hozni ítéletét, a másik fórum a közvélemény. Ot súlyos módon megsértette és meggyalázta egy ember, amelynek az a következménye, hogy nemcsak azon szervezetek, amelyeknek élén áll, de széles e hazának minden vidékéről idegenek, olyanok is, akik vele ellentétben állnak és ellenpártban küzdenek, üdvözlétükkel keresték fel. Az üdvözlések sorát betetőzi ez a mai este. Akkor, amidőn ellenfele őt le akarta dobni a mélységbe, Magyarország színe-java pedig ime magasra emelte, aggódik, nem tartozik e hálával azzal szemben, aki sarat és piszkot szórt feléje azért, hogy most ilyen örömben részesüljön. Rámutat arra a terrorizmusra, amelyet Vázsonyi kifejt. Ő dolgozni fog továbbra is azon az úton és olyan szervezetek élén, amelyeket az az ember kigunyolni merészelt. Felszóaltak még rövidesen *Apponyi Albert* miniszter és *Mezőssy Béla* államtitkár. *Wekerle Sándor* miniszterelnök táviratilag üdvözölte *Batthyányt*.

— Thaw pör. Londonból jelentik: A Thaw-pör befejezéséhez közeledik. A védő és az államügyész megtartották beszédeiket. *Littleton* védő hivatkozott a szakértőkre, akiknek véleménye a vádlottra nézve kedvező, miután konstataáltak rajta, hogy tettét beszámíthatatlan állapotban követte el és Thaw felmentését kérte. *Jerom* államügyész mindenekelőtt kijelentette, hogy teljesen meg van győződve arról, hogy Thaw nemcsak most épelméjű, de akkor is teljesen épelméjű volt, midőn tettét elkövette. Megengedi, hogy a meggyilkolt Withe bünt követett el Thaw feleségével szemben leány korában. Az asszony meg is érdemli mindazt az elnézést és kiméletet, amelyet a társadalom neki adhat, Thaw azonban gonosztevő, aki saját gazságát, gyengeségét és szégyenét nevére akarja tolni. Az orvosok és a többi szakértők véleményét a legnagyobb szégyennek tartja és őket megvesztegetetteknek hiszi, akiknek vallomása az égis alálik. Ezután a tárgyalást délutánra halasztották. Az esküdtek visszavonultak és az

egész éj folyamán tárgyalni fognak. Holnap minden valószínűség szerint kihirdetik az ítéletet.

— **Temetés.** Nagy részvét megnyilatkozása mellett temették el ma délután *Weichert* Lipótnét, *Weichert* Lipót, az aradi Deutsch testvérek cég üzletvezetőjének feleségét. A temetésen nagyszámu közönség jelent meg, közöttük az Aradi Kereskedők Köre küldöttsége, *Tedeschi* Viktor elnök vezetésével. A koporsó fölött *Vágvölgyi* Lajos dr. rabbi tartott megható bucsuztatót.

— **A napközi otthon.** A szegény mosónő, aki még a csillagok fénye mellett rója végig az utcákat hajnali négy órakor, hogy kenyeret keressen, a gyári munkás, aki egész nap nem kerül össze gyermekeivel, bizonyára hálás szívvel gondol azokra az emberbarátokra, a kik legfőbb gondjuktól szabadítják meg őket azáltal, hogy megteremtették a napközi otthont. Az 1907—1908. évi tanév kezdetével az iskolások a Szentpéter-téri községi iskolánál is meghonosították a napközi otthont. A tantestület a pl. henő alatt naponta negyven tanuót foglalkoztat s ez által az utcai kóborlástól vissza tartja. Mese, játék, rajzolás, ének, vagy kézügyességi gyakorlatokkal foglalkoznak a tanórákon kívül, míg ebédre kerül a sor. Jóságú emberbarátok ugyanis lehetővé tették, hogy a negyven tanuló ebédrel is elláthatják. Így az ingyen ebéd áldását nemcsak 10—15 tanítvány élvezheti mint a multban és ebéd után is állandó tanítói felügyelet alatt maradnak a tanulók. Az elmúlt január hónapban husz alkalommal 750 adag ebédet osztottak ki. A főzéshez való berendezésben támogatta az iskolát a *Fehér Kereszt-egyesület* és az *iskolások*. A szegénytanulók egyesülete minden ebédhez negyven cipőt és pénteki nap kivételével, naponta három kilogramm húst juttat. A főzőléknek és hagymának egy részét az iskolakertben termesztették, hol a tanulók a kertészkedéssel is foglalkoztak. Egyéb adományokban részesítették az otthont: *Weber* Ágostonné savanyu káposztát, paradicsomot, *Ferch* Odónné paradicsomot, *Vássonyné* Vilmosné vöröshagymát és paradicsomot, *Bergmayer* Jakabné 2 liter bab, 2 kgr. zsirt, 2 kgr. szalonnát és 5 kgr. kenyeret, *Reicher* Károlyné 1 liter babot, 5 liter burgonyát és 5 üveg paradicsomot, *Klantsnig* Henrikné sőt, szalonnát és lisztet, *Demircsek* Ernőné szalonnát és káposztát ajándékoztak. Egyik másik tanuló pedig burgonyát, töpörítőt, füstölt húst hozott, hogy teljék szegényebb társak ebédjére. Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár 50 kor. és a Polgári takarékpénztár 20 koronát juttatott a napközi otthon céljaira. M. d. n. ezen jószívű adományokért a tantestület hálás köszönetet mond, kérjük az emberbarátok további szíves támogatását.

— **Eljegyzés.** *Szilágyi* László magánhivatalnok eljegyezte *Berger* Gizella kisasszonyt.

— **Bűnvádi feljelentés egy ügynök ellen.** Az aradvármegyei gazdasági egyesület a szegedi kir. ügyészségnél egyik ügynöke ellen bűnvádi feljelentést tett, sikasztással vádolva meg azt. A szegedi ügyészség megkeresésére az aradi rendőrség, minthogy a bűnös manipulációnak szála Aradra is elnyulnak, megindította a nyomozást. Ma hallgatta ki *Keller* Ivánt, a gazdasági egyesület titkárát.

— **Tisztújítás Ópaulison.** Ópaulis községben a községi tisztújítás e hó 24. én ejtetett meg, mely alkalommal a községi bíról állásra *Rajtár* Jánost, a másodbírói állásra *Mikulicza* Tivadart, a tanácsbéli esküdti állásra *Sedő* Illést, a pénztárnoki állásra *Berdar* Tódort egyhangúlag választották meg.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte az aradi szintársulat egyik tagját, *Leszkay* Dezsőt. Atyja, *Leszkay* Bertalan, nyug. adózást, hosszas szenvedés

után, az aradi kórházban meghalt. A megboldogult, ki részt vett a szabadságharcban, mint veresipkás, a debreceni csata után osztrák fogságba jutott s mint cserepárt, elvitték előbb Lengyel, majd Olaszországba. Az 1859. évi hadjáratban Magentánál sebet kapott, francia fogságba került s a békekötés után Bajorországban át, hazájába transferálták. Haláláig viselte az ütközetben kapott sebet, míg most végre megváltotta a halál szenvedéseitől. Előkelő rokonság közte *Leszkay* Gyula, a képviselőház háznapja gyászolja az elhunytat. Temetése folyó év február 1. én, szombaton délután 4 órakor lesz a kórház halottas házából, hol is az egész szintársulat megjelenik a végtisztességen.

— **Iskolai ünnepség.** Az állami tanítóképző intézet ifjúságának „*Eötvös*” önképzőköre febr. 2. án (vasárnap) délelőtt fél 9 órakor az intézet tornacsarnokában *Eötvös* József báró halálának évfordulója alkalmából ünnepi közgyűlést tart, melyre ezen az uton hívja meg a közönséget.

— **Pályázat tanulmányi ösztöndíjra.** Az udvari szállítói címek adományozásából befolyó díjak a király ő felségének legmagasabb elhatározásából Erzsébet királyné ösztöndíj alap néven lévén kezelendők, ezen alaponak 1907. évi kamatból három, egyenkint 2500 és egy 1500 koronás ösztöndíj, az 1908. évi kamatokból pedig négy, egyenkint 2500 korona értékű ösztöndíjat alakított a kereskedelemügyi miniszter ur s ezekre pályázatot hirdet. Az ösztöndíjak elnyeréséért oly magyar honosságú, fiatalabb kereskedők folyamodhatnak, kik keleti kereskedelmi akadémiái tanulmányaiknak legalább jó eredménnyel törölt elvégzése után legalább három évig gyakorlati kereskedelmi téren működtek s emellett igazolják, hogy a tanulmányozandó terület nyelvviszonyaiban jártasak s katonai kötelezettségüknek eleget tettek. A pályanyertes valamely szabadon választandó, nagyobb kiviteli kereskedelmi kikötőben, mely nagy tengerentúli forgalommal bír, tartozik legalább egy évet tölteni úgy, hogy ott valamely nagyobb kiviteli cégnél állandó alkalmazást nyerjen, a kiviteli viszonyokat és kereskedelmi szervezeteket tanulmányozza és tapasztalatairól rendszeres jelentéseket küldjön. A pályázati kérvények folyó év február hó 15. éig nyújthatók be az aradi kereskedelmi és iparkamaránál, ahol az érdeklődők naponként a hivatalos órák alatt a részletek felől is tüzetes felvilágosítást nyerhetnek. (Kérvények felszerelése, csatolandó okmányok, stb.) A határidőn túl beérkező pályázati kérvények figyelembe nem vehetők. Aradon, 1908. évi január hó 30. án. Aradi kereskedelmi és iparkamara.

— **Munkások vasárnapja.** Az aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye vasárnap, 1908. évi február hó 2. án délután négy órakor a *Weitzer* János-utcai polgári iskolában nyilvános szórakoztató és szakelőadást tart. — **Műsor:** 1. Monológ. Előadja: *Virág* László, felső kereskedelmi isk. hallgató. 2. Szakelőadás. Költömeny magyarázat. Előadja: *Almási* T. Pál, polg. isk. igazgató. A belépés díjtalan; a terembe csakis felnőttek léphetnek be. Az előadás négy órakor kezdődik. A legközelebbi szakelőadás február 9. éi lesz.

— **Köhögés nem betegség.** Gyakran hallani ezen megjegyzést. De mily káros tévedés. Igaz, vannak emberek, akik köhögnek s mégis megöregednek. De mily gyakran támadnak a köhögés elhanyagolása folytán súlyos betegségek, nevezetesen tüdőbetegség, holott kellő időben annak keletkezése és terjesztése meggátolható. A köhögés tehát sohasem hanyagolandó el, hanem vegyük azonnal az ismeri „*Sirolin Roche*” hatásos szert, mely nemcsak a köhögést szünteti, de az érvágyat is előmozdítja és a testerőt fokozza. Kapható gyógyszerárakban.

— **Birtokcsere.** Az aradi kir. törvényszék telekkönyvébe az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: *Kolarov* Györgyné, *Simon* Mária eladja az aradi 5962. sz. tjkben felvett szántót 1600 kor.-ért *Kurticsán* Györgynek. *Keller* Janka eladja az aradi 251. sz. tjkben felvett Orczy-utca 26. sz. házat 16000

kor.-ért *Scherhag* Jakab és neje *Müller* Annának. *Nagy* Zsuzsanna eladja az aradi 6190. számú tjkben felvett *Demeter*-utca 108/a sz. házat 3400 k.-ért *Reinhart* Antal és neje *Hemmer* Borbálának. — *Lekin* Emilia és *Lekin* Hermína eladják az aradi 8131. sz. tjkben felvett *Orovil*-utca 40. sz. házat 2400 k.-ért *Gyenes* Józsefnek.

— **Rumcompositio** 1 literhez 20 kr. *Litör* aroma 1 literhez 30 kr. *Vojtek* és *Weisz* nál. 191

MULATSÁGOK.

(=) **Tűzoltómulatság Ujaradon.** Az egyesült ujarad zsigmondháza önkéntes tűzoltó egyesület 1908. évi február hó 1. én a *Martini*-féle helyiségben saját pénztára javára zárkörű álarcosbált rendez. Kezdeté este 8 órakor.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi foto-klub díjai.** Az aradi foto-klub január 29. én tartott közgyűlésén osztotta ki az idei pályázat díjait. Az első díjat *Somogyi* Jenő mérnök, a másodikat *Herrling* Gyula mérnök nyerte el.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Krivány és Sashegyi Sándor.** Sashegyi (Schreyer) Sándor annak közlésére kér fel bennünket, hogy ő Kriványt soha nem is látta, tehát vele sem közvetve, sem közvetlenül nem érintkezhetett, a Krivány titkait nem ismerheti s így a minapi cikkünkben említett levél írója csak rosszakarattal keverhette az ő nevét ebbe az ügybe.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. Sz. (Budapest.) Az ilyen aktuális eseményekről csak azon melegében írhatunk. Már meg is tettük s így sajnálattal kénytelenek voltunk félretenni sorait, melyek máskülönben igen ügyesek.

Egy hálás előfizető. Hogy létezik-e csibész-betegség? Hogyne! Például, ha valaki meztelán jár. Több ilyen betegséget is felsorolhatnánk, de nincs rá helyünk.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 31.

Még csak február hónap köszönt be és az időjárás olyan jellegzetű, mint áprilisban szokott lenni, természetesen leszámítva azt, hogy havazik is, csak az idő változatosságára vonatkoztatva a hasonlatot.

Ha ezután nagyobb hideg nem áll be, úgy a mostani időt a vetések szempontjából kedvezőnek jelezhetjük, ellenkező esetben még káros hatással lehet.

A gabonaüzlet irányzata az utolsó napokban ellanyhult.

Az észlelt üzlettelenség a malmok és az áru feletti rendelkezők várakozó álláspontjából indult ki.

A mezőgazdaság állapotáról, a jövő kilátásait illetőleg, a vélemények eltérők. Vannak, akik határozottan javultaknak mondják a vetések állását. Mások a kritikát korainak vélik s azt érvelik, hogy a tél hátralekös ideje alatt még sok minden történhetik.

Igy aztán nem csoda, ha az árfolyamok ingadoznak, helyesebben az árhullámvás napirrendben van és lesz.

A mai piacon az esővel és hóval váltakozó idő dacára kielégítő hozatal volt.

Elkelt a mai piacon:

4—500 mm buza 11:30—40

2—300 mm. tengeri 6:05—6:15

Névtelen jegyzés:

Rozs 10:30—40

Zab 7:10—20

Árpa 7—05

Az árak koronában 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 31.

Amerika 2 és ötnyelccaddal olcsóbb. Kevés forgalom. 5 fillérrel olcsóbb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	11.97—11.98	11.72—11.73
Buza októberre . . .	10.45—10.46	10.32—10.33
Zab áprilisra . . .	7.92—7.93	7.83—7.84
Rozsa áprilisra . . .	10.06—10.07	9.87—9.88
Tengeri májusra . . .	6.82—6.83	6.75—6.76

Zárás 6 órakor:

Osztrák hitelrészvény . . .	647.—
Magyar hitelrészvény . . .	783.—
Déli vasút . . .	144.—
Városi villamos vasúti részvény . . .	282.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 31. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 117—119 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 119—121 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 119—123 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Január hó 28 napján volt készlet 21,850 darab, január 29. napján felhajtott 201 darab, január 29. napján elszállított 126 darab, január 30. napjára maradt készletben 21,925 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Január 31. —

Fehér Kereszt-szálloda. Jennicker Antal őrnagy Eger. — Stromf Adolf és családja Vinga. — Balla Géza igazgató és neje Hatvan. — Dallos Józsefné birtokos neje és családja Kiskőrös. — Léway Endre bankigazgató Monor. — Beer Mór kereskedő Makó. — Somlyó Sándor hivatalnok Budapest. — Veinstok Samu tisztviselő Lemberg. — Győző Lajos tisztartó Ungvár. — Bauer Sándor nagybérlő Szabadka. — Bodnár Jenő vendéglős Moór. — Tordai Sándor igazgató és neje Nadab. — Vajda Ármin hivatalnok Nagymihály. — Krämer Odönné és leányai Rimaszombat. — Szántó Rezső Rimaszombat. — Pálmai Imre felügyelő és neje Szeged. — Kondor Sándor gondnok Szeged. — Pelcz Oszkár igazgató és családja Fiume. — Kunszt Henrik mérnök Nyíregyháza. — Boldizsár Emil lelkész Vác. — Szendrő Károly építész Nagyvárad. — Horvát Gyula építész Nagyvárad. — Ringelsen Imre hivatalnok és neje Szászváros. — German Tamás tisztviselő Palánka. — Vachtel Sándor nagyiparos és neje Sopron. — Bozsy Ferencné és leányai Szegszárd. — Riesenfeld Lajos igazgató Diószeg. — Fischer Jenő kereskedő Török-szentmiklós. — Fried Samu mérnök Baja. — Strasser Mór utazó Budapest. — Czigler Jenő utazó Budapest. — Morgenstern Mór utazó Budapest. — Stein Dávid utazó Budapest. — Levi Lipót utazó Frankfurt. — Valdstein Ede utazó Prága. — Murányi Sándor utazó Temesvár. — Kohn Ede utazó Bécs. — Morgenstern Mór utazó Bécs. — Lorenz Adolf utazó Bécs. — Vachsman Miksa utazó Bécs.

Központi-szálloda. Magyar Rezső min. tanácsos Komárom. — Márkus Jenő birtokos és neje Homona. — Bognár Géza birtokos. — Edvi Illés Károly dr. ügyvéd Budapest. — Deutsch Fülöp gyáros Bécs. — Nogál Károlyné magánzónó Körösbánya. — Farkas Béla vasúti hivatalnok Temesvár. — Friedman Ferenc hivatalnok Apatin. — Buza János magánzó és leánya Zenta. — Ruppert Rezső dr. ügyvédjelölt Budapest. — Szegedy Károly kárbecslő Budapest. — Thulász Akos igazgató Ditró. — Kohn Ignác kereskedő Budapest. — Kovács János dr. ügyvédjelölt Budapest. — Netter Ignác utazó Bécs. — Spitzer Miksa utazó Bécs. — Neuburger Miksa utazó Budapest. — Altman Miksa utazó Budapest. — Beck József utazó Budapest. — Erdős Sándor utazó Budapest. — Knöpfelmacher József utazó Budapest. — Panker Armin utazó Budapest. — Márkus Pál utazó Budapest. — Takács Jenő utazó Budapest. — Schmiedek Miksa utazó Budapest. — Piek Armin utazó Budapest. — Voszler Rezső utazó Budapest. — Koran Vince utazó Budapest. — Kemény Zoltán utazó Budapest.

— Hellman Zeiga utazó Budapest. — Munk Lajos utazó Budapest. — Krausz Jenő utazó Budapest. — Novák József utazó Budapest. — Klein Ignác Arad.

Vass-szálloda. Sebők Miksa utazó Budapest. — Lonis M. mérnök Szászsebes. — Wolfram Lipót utazó Budapest. — Weisz Herman utazó Budapest. — Lóki Lajos malomtalajdonos Vásárhely. — Gera János gazdálkodó Vásárhely. — Szepesi Lajos iparos Bánkut. — Lövy Lipót utazó Budapest. — Hertelendy Ágoston birtokos Gémespuszta. — Wanken Lipót kereskedő Leoben. — Schvartz M. kereskedő Pozsony. — Guthy János könyvelő Vásárhely. — Salamon Ignác kereskedő Pankota.

Nemzeti Színház.

Szombat, 1908. évi február hó 1-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

A kornevillei harangok.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Clairville és Gabet. Fordította: Rákosi J. Zenéjét szerző: Planquette R.

SZEMÉLYEK:

Henri	Ladislai J.	Jean Greniső	Faludi K.
Gáspár apó	Hunyadi J.	Szerpolette	Kállay Jolán.
Beily, bíró	Leövey Leo.	Germaine	Zalay Margit.
Jegyző	Kulcsár L.	Egy matróz	Böri Lajos.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma szombaton, 1908. február hó 1-én

Műsor:

1. Gyujtogató tolvajok.
2. Részeges ablaktisztító.
3. Pénzhamisítók.
4. Élő virágok.
5. Lakáskeresés.
6. A favágó leánya.
7. Kényes helyzet.
8. Szevillától Párisig.

Este fél 7 órakor tartandó előadás, a mozgóképekkel együtt, színpadon kívül még:

EGYIPTOM.

52 vetített képpel.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.**Az Aradi „Filharmonia” Egyesület**

által

1908. évi február hó 2-án
délután 5 órakor

a „Fehér Kereszt” szálloda nagyttermében

a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekarának közreműködésével, Zellner Sándor karnagy vezetésével rendezendő

**harmadik
filharmoniai hangverseny****műsora:**

1. GOLDMARK: „Sakuntala” nyitány. op. 18.
2. HOFMANN: „Fritzhof” szimfónia, op. 22.
I. Fritzhof és lagborg.
II. Ingeborg panasza.
III. Fritzhof hazatérése.
3. BIZET: „Gyermekjátékok.” (Jaux d'enfants)
Suite. op. 22.
a) Induló. (Dobos és trombitás.)
b) Bölcsődal. (A baba.)
c) Inpromp.u. (A bugócsiga.)
d) Duo. (Papa és mama.)
e) Galopp. (Gyermekbál.)
4. WAGNER: „Ünnepélyes hódolati induló.”

A hangverseny délután 5 órakor kezdődik.

Jegyek 6, 5, 4, 3 és 2 koronáért Weisz és Klein modern könyv-, papír- és zenemű-kereskedésében (Minorita-palota) és a hangverseny előtt a pénztárnál kaphatók.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javításokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl

261

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Aradi cég lehetőleg kereskedelmi végzett, a kettős könyvvitelben és magyar-német levelezésben teljesen jártas elsőrendű

könyvelőt

keres.

Magyar és német nyelvű pályázati kérvények B. M. jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

808

Ügynököket

keres magas jutalék mellett egy 30 év óta fennálló elsőrendű fa roletta gyár

C. Klemt, Braunau i. B.

az ő 6-szor kitüntetett, napvédő, védőfalak és roletta gyártmányai terjesztéséhez.

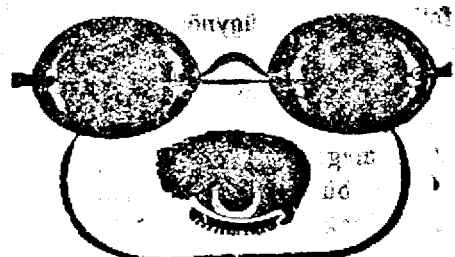
5972

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látszerész

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Első és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszerket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany, ezüst, nikkél és tekenőbika csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKI

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.,
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Akinak

ismeretség bűn.

házasújszra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
konyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vincsellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

mindenféle vétel vagy bérbevitel esé-
lából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbist-
sabbán ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetés

rovatát használja.

Szalonnát,

zsírt, füstölt húsokat és minden
hentesárut napi áron ajánl Garai
Károly Aradon, Boczkó-utca 2.
szám. 51

2 szobás utcai garcon lakás

irodának is alkalmas, azonnal ki-
adó. Boros Béni-tér 1. sz. II. 653

Kész butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek —
felette mérsékelt ár mellett — ki-
tűnő minőségű modern butoraimat.
Arad, Kápolna-utca 6/b. Varga
József. 749

Három szobás lakás kiadó!

2 utcai, 1 udvari, tágas szobákból
álló lakás, előszoba és minden mellék-
helyiséggel május hó 1-re kiadó.
Kápolna utca 6/b szám. Értekezni lehet
ugyanott a háztulajdonosnál (udvari
lakás). 803.

Rongált dobozu

levélpapírokat minden elfogadható
árban árusítok ki. Kerpel Izó
könyv-, zenemű- és papírkereske-
dése, Arad. 212

Kerestetik

a belváros közelében egy
féregmentes 3 szoba für-
dő szoba s minden mel-
lékhelyiségből álló lakás
május elsejére. Aján-
latok ármegjelöléssel F
jeligére küldendők a
kiadóhivatalba.

Eladó ház

Szent-Pál-utca 11. szám, uri la-
kással. 818

A József főherceg-uton

emeletes ház, pincével és a kör-
utig terjedő telekkel, eladó. Bő-
vebbet e lap kiadóhivatalában. 816

Technikai rajzokhoz

alkalmas, nag yobb mennyiségű ere-
deti, darabos kínai tust kiáru-
sít Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedése Arad, Weitzer Já-
nos utca. 201

Diamant Ferenc

elektrotechnikai üzlete

Arad, Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Bo-
has-udvarban.

Villanyvilágítási, erőátvitel,
telefon és csengő berende-
zés és javításokat szak-
szerűen és legolcsóbban
végzem. Gáz- és villanycsatlók
legmodernebb kivitelben.

Továbbá Auerégek, hengerek,
villanykörték, lámpaszekerek, tulip-
pánok, gyöngyöztok, ernyők és
szerelési anyagok legjobb minő-
ségben gyári árakban kaphatók.

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi
munkai ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

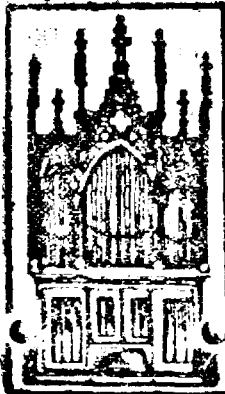
ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos áramra berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
köztetnek.

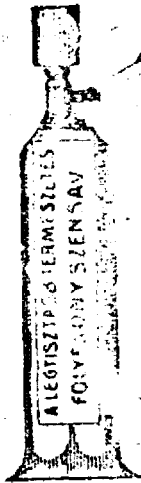
Bővebb felvilágosi-
tással és költségvetéssel
szívesen szolgálok.

az 1896. évi kiállításon
A nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

= SZÉNSAV-MŰVEK =

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bár-
mily mennyiségű természetes vegyileg
legtisztább folyékony

Szénsvat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrá-
sokból szikvizgyártáshoz, vendéglősök-
nek és egyéb ipari célokra.
Össze nem tévesztendő mestersé-
gesen előállított, kevésbé kiadó szén-
savval.

Megbízható, szigorúan felügyelettel készült!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/2 és 1 literes üvegekben.

Szállít, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz.

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Bárgyozsim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni,
hogy a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályú bükk hasáb
I. „ tölgy dorong
I. „ bükk dorong
és tölgy hasáb fát

vaggon számra, valamint nagyobb mennyiségben a leg-
jutányosabb árban szállítjuk. 377

Kádár, Braun és Böhm.

Megrendelések és bővebb felvilágosítással szolgál:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

Uj könyv!

Tudós

Hetényi János és kora

Élet és korrajzok.

Irta: Pogrányi János.

Ára díszes vászonkötésben

4 korona.

Megrendelhető a kiadó:

APOLLO

irod. részv. társaságnál,

Budapest, V. Sas-utca 13. sz.

56—1908. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értel-
mében ezennel közhirrre teszi, hogy
az aradi kir. járásbíróságnak 1907.
évi Sp. II. 1216/4. számú végzése
következtében Dr. Köpf János aradi
ügyvéd által képviselt Kalmár Jó-
zsef javára, Wienternkorn Antal
ellen 42 kor. s jár. erejéig 1907.
évi december hó 30-án foganto-
sított kielégítési végrehajtás után
le- és felül foglalt és 873 koronára
becsült következő ingóságok, u.
m.: szobabutorok, női kerékpár és
egyéb ingóságok nyilvános árveré-
sen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai
kir. járásbíróság 1907. évi V. 805/2.
számú végzése folytán 42 kor.
tőkekövetelés, ennek 1904. évi de-
cember hó 20. napjától járó 5% ka-
matai, 1/8% váltódíj és eddig össze-
sen 72 kor. 60 fillérben bíróság
már megállapított költségek erejéig,
Wienternkorn Antal fodrász sobor-
sini lakásán leendő megtartására
1908. évi február 1-ső napjának d. e.
10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. évi
LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmé-
ben készpénzfizetés mellett, a leg-
többet ígérőnek, szükség esetén
becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. ér-
telmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt M.-Radnán, 1908. évi január
hó 18. napján.

Smikál János,

887 kir. bír. végrehajtó.

2328—1908.

Ujabb felhívás
az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat,
kik a IV. oszt. kereseti vagy fi-
zetések vagy járandóságok adójára,
valamint a tőkekamatadóra vo-
natkozó vallomásukat, a már köz-
zétett határidőben be nem adták,
hogy ezt a vallomásukat f. évi
február hó 8-ig annyiaval inkább
adják be, mert ellenkező esetben
adójuk a törvényben meghatározott
súlyos következmények terhe alatt
— hivatalból fog megállapíttatni.
Arad, 1908. évi január hó 24.

A városi tanács.

ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Vagyon

Mérleg-számla 1907. évről.

Teher

	0					0			
	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár álladék			480,294	70	Résztvénytőke			900,000	
Váltó-tárca			12.207,520	26	Rendes tartalék-alap	1.800,000			
Ingatlan kölcsönök			2.030,800	60	Rendkívüli tartalék-alap	146,358	18		
Záloglevél kölcsönök			4.498,684	10	Záloglevél biztosítéki-alap	500,000			
Előlegek értékpapírokra			134,255		Árfolyam különbözeti tartalék-alap	29,594	58		
Adósok folyószámláiban:					Ingatlan értékesítési tartalék-alap	20,000		2.495,952	76
Értékpapírokkal, bekebelezett kötvények- kel és árukkal fedezett kölcsönök	5.530,592	64			Tisztviselői nyugdíj-alap			240,567	13
Törvényhatóságok és testületek tartó- zásai és kikölcsönzött értékpapírok	875,482	01	6.406,074	65	Betétek könyvecskékre	12.497,035	40		
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			856,923	94	Dániel Gergely-alap	8,259	91		
Záloglevél biztosítéki alap értékpapirjai:					Neuman Ede-alap	11,393	06		
K. 160.000.— Magyar korona					Hász Sándor-alap	2,975	19		
járadék kötvény á 92.—	147,200				Betétek folyó- és cheque-számlán	12.514,663	56	14.501,457	32
K. 200.000.— Magy. földkittel- int. 4%-os záloglev. á 92.—	184,000				Biztosítéki letét (Aradi vízvezeték meg- váltása ügyében)	1 986,793	76	621,302	45
K. 100.000.— Pesti m. keresk. bank 4%-os záloglev. á 92.—	92,000				Hitelezők			422,362	75
K. 90.000.— Pesti hazai első tkptr e. 4% k. k. kötv. á 92.—	82,800		506,000		Visszleszámitott váltók			4.443,289	89
Záloglevél készlet:					Forgalomban levő 4 1/2%-os záloglevelek	3.902,300			
Készletben lévő saját K. 122.400.—					Forgalomban levő 4 1/2%-os kisorsolt záloglevelek	59,600		3.961,900	
4 1/2%-os záloglev. á 96 1/2			118,116		Hátralékos tőke kamat-adó			27,159	22
Értékpapír készlet			680,675	50	Fel nem vett osztalék	100			
Ingatlanok			42,400		Fel nem vett záloglevél-szelvények	14,076		14,176	
Tisztviselői nyugdíjalap értékpapirjai			235,190		Előre felvett kamatok	199,007	92		
Leltár			7,000		Átmeneti kamatok (zálogleveleknél)	59,425	50	258,433	42
Hátralékos kamatok			33,759	64	Nyereség egyenleg:				
					áthozat 1906. évről	40,000			
					1907. évi tiszta nyereség	311,093	45	351,093	45
			28.237,694	39				28.237,694	39

Aradon, 1907. december 31-én.

Ring Géza, s. k.,
vezérigazgató.Fodor Gyula, s. k.,
titkár és cégvezető.Mategowsky Károly s. k.,
tőkönyvelő.

A z i g a z g a t ó s á g :

Bing Vilmos, s. k., Kintzig János, s. k., Leopold Zsigmond, s. k., Neuman Samu, s. k., Wadowsky Gusztáv, s. k.,
igazgatósági elnök. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen „Mérleg-számlát” a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és teljesen rendben levőnek találtuk.

Arad, 1908. január hó 17-én.

Dániel László, s. k.,
felügyelő bizotts. elnök.Sarlott Domokos, s. k.,
felügyelő bizotts. tag.Fuchs Ignác, s. k.,
felügyelő bizotts. póttag.

A felügyelő bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk a t. közgyűlésnek jelenteni, hogy a reánk ruházott feladatnak hiven megfelelően, a lefolyt 1907. évben is éber figyelemmel kísértük az Aradmegyei takarékpénztár ügyvitelét, ismételtén megvizsgáltuk a pénztárakat, az érdekláradékokat, az okmányokat és könyvvezetést, miáltal állandóan tudomással bírtunk az intézet ügyeinek szabályszerű pontos menetéről, valamint meggyőződést szereztünk arról a példás rendről, mely az ügykezelés minden ágában uralkodik.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1907. évi mérleget beható vizsgálat alá vettük és megnyugvással jelenthetjük a t. közgyűlésnek, hogy az intézeti alapszabályok és a kereskedelmi törvény rendelkezései minden tekintetben érvényre jutottak, továbbá, hogy a bemutatott 1907. évi „Mérleg-számla” adatai az intézet va-

lóságos vagyoni állapotát tüntetik fel és hogy a „Veszteség- és nyereség-számla” szerint kimutatott 311.093 korona 45 fillér tiszta nyereség az 1907. évi valóságos eredményt képviseli úgy, hogy az 1906. évről áthozott 40.000 korona nyereség-elővitellel együtt helyesen számol be az igazgatóság 351.093 korona 45 fillérnyi összes tiszta nyereség felől.

Mindezek alapján hozzájárulunk az Aradmegyei takarékpénztár igazgatóságának jelentéséhez, valamint a 351 093 korona 45 fillérnyi tiszta nyereség mikénti felhasználása iránti javaslatához melyet elfogadásra ajánlunk a t. közgyűlésnek.

Végül magunk részére kérjük és az igazgatóság működésére nézve indítványozzuk, hogy a szokásos felmentvényt megszüntessék.

Arad, 1908. január hó 18-án.

Az Aradmegyei takarékpénztár felügyelő bizottsága:

Dániel László, s. k.,
f. ü. biz. elnök.Sarlott Domokos, s. k.,
f. ü. biz. tag.Fuchs Ignác, s. k.,
f. ü. biz. póttag.